

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10-én és 25-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudinai MOLNÁR ISTVÁN,
kir. tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre egy községeknek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Athenaeum r. társulatnak Budapest, VII., Kerepest-út 54. sz. egyszerre küldendő be.

A m. k. Belügyministerium 1891. évi 33,881. sz. rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Ministerium 20,899/1891. sz. a. az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom: Darányi Ignác minister távozása. *Nem hivatalos rész:* Néhány szó az ugynevezett községi faiskolákról. — Bulzesdi alma. (Képpel.) — Rovarirtás gázokkal. — Kerti terményeink értékesítésének főbb bajai. — Gyümölcs- és szőlőkiállítás Kecskeméten. — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — Szakirodalom. — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — Hirdetések. — Üzleti közös tárcza. — Betöltendő állások és ajánlközások.

Darányi Ignác minister távozása.

Amint vannak uralkodók Isten kegyelméből, úgy mondhatjuk, hogy Darányi Ignác Isten különös kegyelméből volt minister. Neve, működése oly szorosán összeforrott a magyar földművelésügy újabb történetével, amint még egyetlen elődjéé sem.

Az a nyolc év, amit a ministeri széken töltött, a folytonos nem lankadó munkának, a szakadatlan alkotásnak az időszaka volt. Nem esoda, ha ily hosszú időnek megfeszített munkássága eltörölhetetlen nyomokat vés a földművelésügy történelmében.

Az ember, midőn ezt a roppant sokoldalú munkásság eredményeit szemléli, nem tudja, mit bámuljon meg inkább? Az óriási munkakedvet és munkabírást-e, vagy az alkotóképességet? Mert e két kiváló tulajdonság Darányi Ignácban oly tökéletes harmóniában egyesült, ami a legnagyobb ritkaság. De van még egy harmadik tulajdonság is, amelyet éppen ugy csodálhattunk és tisztelhattunk Darányiban, mint ministerben. És ez: az a forró haza- és fajszeretet, amely egyedül képesíthette tulajdonosát arra, hogy necsak királyának legyen hű ministere, hanem a hazának egyik legjobb fia és a népnek szerető atyja.

Mert igaz szeretettel csüngött Darányi a népen, igaz szeretettel és örömmel munkált annak boldogulásán és talán egész áldásos működésében leginkább ez az, ami őt mindenk szemében a szó igazi, nemes értelmében naggyá tette.

Most midőn a politikai alakulatok folytán eddigi működése teréről távozik: széles e magyar haza valamennyi vidékéről, de legkivált a föld népének hajlékaiból feléje száll egy röpke sóhaj, — sóhaj, amelyben a hála és szeretet hangjai olvadnak össze és amely az Ég áldását kéri a távozó ministernek, a nép atyjának fejére.

* * *

Adja Isten, hogy az áldás, amely feléje száll, a magyar földművelésügy-, különösen pedig a hazai gyümölestermelés jövőjére is átháramolják, hogy apostoli királyunk ő Felségének bizodalomból tárcája örökébe lépő új földművelésügyi ministerünk: Tallian Béla is azzá lehessen, ami elődje volt, a földművelésügynek további felvirágoztatója és a szegény földműves-népnek gondozója, atyja!

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Néhány szó az ugynevezett községi faiskolákról.

Mint becses lapja egyik szorgalmas olvasójának, engedje meg nekem tekintetes szerkesztő ur, hogy az alábbiakban az — azt hiszem más községeket is érdeklő — u. n. községi faiskolák ügyében néhány észrevételt tegyek.

A mezőrendőri törvény 43. §-a kimondja, hogy minden község köteles a határ kiterjedéséhez képest megfelelő faiskolát fentartani; kimondja egyúttal, hogy ennek szakszerű kezelésével a néptanító *bizható* meg, akinek is kötelességévé teszi a tanító köteles gyermekeknek a fatenyésztésben való gyakorlati oktatását.

Nagyon helyesen van, hogy törvény kötelezi a községeket a faiskolák fentartására, ámbár nézetem szerint a törvény intenciója bizonyára nem az, hogy a faiskolák jövedelméből a községeknek némi anyagi haszna legyen, hanem célja volt: a jövő nemzedéknek a fatenyésztést megtaníttatni, azt már a gyermekekkel megszerettetni.

A törvény megalkotói annak idején alig gondoltak arra, hogy nem lesz elég a községeket a faiskolák felállítására és fentartására csak kötelezni, de a törvényben határozottan ki kellett volna jelteni, hogy a néptanítók a faiskolák felügyeletével s azok szakszerű kezelésével feltétlenül megbizandók.

Nem akarom én az igen tisztelt néptanítói kart általánosságban vádolni, mintha ügybuzgalom hiányából a törvény célzatát fel nem fognák, — hisz számosan vannak, a kiknek a fatenyésztés körüli egyszerűségükért és fáradozásaikért csak elismerésünkkel adózhatunk; de viszont számtalan községben a törvény csak írott malaszt, s a tanítók vagy egyáltalán nem is értenek a fatenyésztéshez, vagy pedig a faiskolák kezelését el nem vállalják. Minthogy pedig a törvény szerint faiskolának lenni kell, fatenyésztéshez értő más ember pedig a községben nincs, hát fogad a községi bíró egy a fatenyésztéshez még csak nem is konyító napszámost, drága pénzen hozat másutt kiselejtezett részint oltatlan, részint már beoltott 1—2 éves csemetét, ezt a faiskolában elülteteti. — persze, hogy fele elpusztul később — s a felsőbb hatóságnak mehet már a jelentés, hogy a faiskolában ennyi meg ennyi csemete van.

A kipusztult csemeték helyébe hozatnak jövőre ismét megfelelő számú oltványt s ez így megy évről-évre.

A törvénynek elég van téve, faiskola van, — de ha valakinek eszébe jut, hogy telkére gyümölcsfát ültessen, józan észszel nem fog a községi faiskolából venni elkényszeredett, megvénült, girbe-görbe csemetét, melynek még fajtáját sem tudja, hanem hozat magának Kalocsáról vagy máshonnét, ahol darabonként 50 fillérért a legszebb gyümölcsfát kapja.

A községnek belekerül a faiskola fentartása évenként legalább 100 koronájába; s így méltán gondolkodhatik az ember azon, hogy nem volna-e helyesebb a kidobott pénzen inkább 200 db szép gyümölcsfát hozatni s a községi lakosságnak kiosztani.

Ha már a törvény értelmében a községek kötelesek a faiskolát fentartani, miért ne lehetne kötelességévé tenni a néptanítóknak a faiskolák kezelését s a gyermekeknek a fatenyésztésben való legalább hetenkinti oktatását. Így a faiskolára fordított kiadások ellenében meg lenne az erkölcsi haszon, a gyermek megtanulná becsülni és szeretni a fát, nemcsak lelopkodni annak gyümölcsét s idővel a községi utcákon és udvarokon most diszló ákác-fák helyén mosolygó gyümölcsöt termő fák lennének találhatóak.

Egy községi jegyző.

Bulzsesdi alma.

Erdély egyik ősgyümölcse ez, mely Hunyad megyében van elterjedve és Bulzsesd község a hazája. Nevezett község a Vulkán szoros lábánál, zord havasok közt fekszik. Innen terjedt el ez az almafajta mindenfelé a megyében, ahol kicsinyseggel mellett is rendkívüli finomságáért igen nagyra becsülik. Abban az időben, amikor még boldogult Rudolf trónörökösünk Hunyad megyében vadászgatott, a hunyadmegyei urak mint helybeli specialitást megismertették a trónörökössel, aki igen megkedvelte ezt az apróságot. Én az 1890-ik évben hallottam először róla Kolozsváron, egy régebben Hunyad megyében lakott vasuti tisztviselőtől, aki azonban az oltóvessző beszerzésére forrásokkal nem rendelkezett. Itt Miskolcon aztán véletlenül megismertem. Adler Károly városi főmérnök ur ugyanis, aki hunyadmegyei születésű, ezt a kedvelt fajtát áttelepítette ide Miskolcra és évről évre küldet magának termést Bulzsesdből. A leírásához szükséges gyümölcsöket Adler Vilmos kedves tanítványomtól kaptam; a növényzethez szükséges jegyzeteket a nevezett főmérnök kertjében jegyeztem le.

Érés ideje november végétől tavaszig eltart. *Minősége.* Kitünőleg elsőrendű minden tekintetben.

Nagysága. Kicsiny, Rózsapepin nagyságu, miként a mellékelt rajz is mutatja.

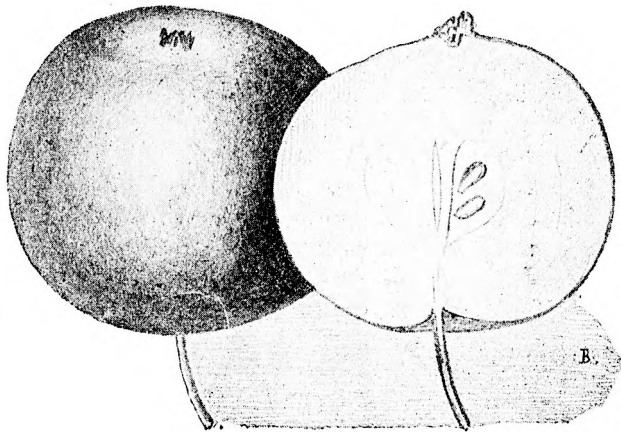
Alakját a mellékelt rajz hiven tünteti elő: magas gömb-, de legtöbbször tojásdad gömbalakú. Közepére hasasodik, honnan kelyhe felé jobban összehúzódik, mint a száras vége felé. Kelyhe zárt, apró, száraz végű, alapjukon gyengén molyhos osztványaival s a tetőn elenyésző ráncocskákkal. Minden kehely mélyedés nélkül, a csucsba összehúzott kehelykarima tetejére helyezett; szára felé szeliden összehúzódva, szintén elég keskeny szárkarimát alkot. Szárürege tág nyílású, de sekély, rozsdamentes, zöldszerű. Szára hosszú, vékony, fás és nem bunkós végű.

Színe. Bőre vékony, éretlenül haragoszöld, érve sápadt zöldessárga, napos példányai gyengéd

pirossal vannak félfelükön belehelve. Pontozata apró, gyér, fahéjszinű, nem szembetűnő. Olykor egy kevés fahéjszinű, apró, csillagalaku rozsdafolt is látható a felületén, de fusicladium-foltot rajta nem észleltem.

Belseje. Husa zöldesfehér, leves, porhanyó, a cukrosnak és savanykásnak egyenletes és rendkívül kellemes elegye. Zamatja igen nemes. Magtokjai félig nyitak, kicsinyek, szűk fiókjaikban 1—2 feltűnően apró, tojásdad, ép, világos barnavörös magvat rejtegetnek. Kehelycsöve tompakupos, igen rövid, alig hatol a gyümölcs belsejébe.

Fája erőteljes, igen nagyra nő, egészséges; rendkívül termékenynek mondják. Eleinte, miként a miskolci fiatal fán látom, magasra törő széles gulaalaku, kellőleg szellős koronát alkot; később mint mondják, a gyümölcs terhétől lefelé huzott ágak lapított gömbalakúvá teszik a fát. Rendesen és bőven terem s mert nagy a fája, nagy termést is lehet tőle várni.

49. ábra.

Vesszei nem nagy számuak; vékonyak, ritkábban középvastagok; felálló vagy elég éles szögek alatt felfelé török; simák, sötét, szennyes barnavörösek, feltűnően ezüsthártyásak; gyengén könyökesek, közepes avagy hosszú levélközűek; igen apró hosszukás fehér pontokkal, a hegyük felé elég szembetűnően pontozottak; a vesszők tövén nagyobb kerek pontok is akadnak; a kétéves vagyis termővesszők pontozata mindig kerek; elég hegyes vég-rügyűek; aljukon csupaszok, végük felé is csak alig fedi a vesszők színét a gyéres, szürkésfehér szőrözet.

Rügyei középnagyok, hosszas háromszögűek, hegyes végűek, jól kiálló s tompán és röviden bordás, majdnem bordátlan rügyfészken ülnek; lapulók, elég domboru hátúak, hegyük olykor félre-csavarodó; a szennyesfehér rügypikkelyek széle barnavörössel szegélyezett. *Virágrügyei* kicsinyek, számosak, tojásdad kuposak, hegyesvégűek, barnapirossal szegélyezett, szennyesfehér rügypikkelyekkel vannak fedve.

Levelei kicsinyek, hosszas tojásdadok vagy lándzsás tojásdadok; szabályosan keskenyedő, igen

hosszu hegyben végződnek, nem iveltek, simák, fényesek, középvastag nyelükön vízszintesen állnak; széleiken igen éles és eléggé nagy fogakkal szembe-tűnően fűrészelték. Pálhái áridomuak.

Leirói és társnevei. Nincsenek.

Megjegyzések. A svájci gyümölcsészek igen nagy gondot fordítanak az ugynevezett *havasi gyümölcsökre*, vagyis az olyanokra, melyek zord fekvésekre, nagyobb tengerszin fölötti magasságban való tenyésztésre alkalmasok. Nekünk is vannak ilyenek, csak össze kell gyűjteni őket; ime egy az eddig ismeretlenek közül. Az északnyugati, északkeleti és erdélyi felföld zord vidékeire, Csikmegyébe, Gyergyóba való ez a fajta. Ahol a kényesebb fáju fajták nem teremnek, ott ezt bátran szaporíthatjuk. Gyümölcssei annyira nemesek, hogy minden kicsinségük mellett is mindig találánának vevőre.

Budai József.

Rovarirtás gázokkal.

A káros rovarok irtásához gáznemű anyagokat már régebben használnak. Legismertebb a *szénkéneg*, amelylyel a földalatti rovarokat, különösen a filloxerát és a pajorokat, pusztítják. Ugyancsak a pajorok irtását megkísérlették itt-ott benzinnel is.

A szénkénegét még arra is használják, hogy aszalt gyümölcsöt, amely már régebben van raktáron és amelyet molyok és egyéb rovarok megtámadtak, továbbá szárított gyógynövényeket, valamint a zsizsikes meg zsuzsokos gabonát és szemes termést mindezeketől az apró ellenségektől megszabadítsák.

Az utóbbi célt többféleképpen lehet a szénkéneggel elérni. Némelyek külön, szabadon álló kis kamarát tartanak erre a célra, amelybe a dezinficiálandó gabonát beleöntik, vagy pedig, ha aszalványról vagy egyebekről van szó, zsákokban belerakják; azután szénkénegét helyeznek bele és ennek gázait egy vagy több napig a megtámadott árura hatni engedik. A gabona számára legjobb fönn egy beöntő, alul pedig egy kibocsájtó nyílást csinálni. Természetes, hogy a szénkénegező kamarának minden nyílását jól el kell zárni és a gázolás alatt legjobb a nyílás helyeit még vastag papirossal le is ragasztani.

Ha a szénkéneg olyan tiszta, mint a víz, akkor mindezeket a fertőtelenítendő tárgyakat egyszerűen le lehet vele önteni és a kamarát hamar bezárni; mert ebben az esetben a szer nyomtalanul el fog ismét párologni, a nélkül, hogy valami szagot vagy nyomot hagyna vissza. De ha sárga színű a szénkéneg, ez annak a jele, hogy kén is van benne elemi állapotban fölöldva és ebben az esetben sem gabonát, sem aszalványt, általában semmiféle ételmi szert vele leönteni nem szabad, mert elpárolgása után kén marad vissza. Ilyenkor nyílt edényben helyezzük be a gázoló kamarába.

Ha csekélyebb mennyiségű gabonát, gyógyfüvet vagy aszalványt kell fertőteleníteni, akkor egyszerűen kátrányos ponyvával lehet letakarni és a szénkénegét nyílt edényben aláhelyezni.

Bármely esetben azonban nagyon kell vigyázni, hogy a szénkéneg-gáz közelébe sem égő szivarral vagy pipával, sem gyertyával vagy lámpával, de még égő gyufával se jussunk közel, mivel az a gáz nagyon gyúlékony, sőt robbanó természetű.

Még egész épülethelyiségeket is szoktak vele rovaroktól megtisztítani, úgy, hogy megfelelő mennyiségű szénkéneget nyílt edényben helyeznek az illető helyiségbe. A szénkénegnek az a természete, hogy gázai, mivel a közönséges levegőnél nehezebbek, lefelé szoktak terjeszkedni, a padló részeibe is lehatolnak és megölik a rovarokat, valamint általában minden olyan élő lényt, *a mely nem pete- vagy bábstádiumban van.* A petékre és bábokra ugyanis nincs elég ölé hatása. És e miatt 3—4 hét múlva az eljárást ismételni szokták, mert ennyi idő alatt a szóban forgó rovarok petéi és bábjai nagyrészt ki szoktak kelni.

Amde egész épületeket vagy épületek egyes helyiségeit csak abban az esetben szabad gáznemű mérgekkel kezelni, ha ezek az épületek *elszigetelve* állanak és melléjük nincs más lakóház építve. Mert a gázok a fal repedésein és lyukacsain át behatolhatnak a szomszédépületbe is és az ott lakó emberek egészségét és életét veszélyeztethetnék. Ez az eset akkor is beállhat, hogyha csak egy helyiséget akarunk dezinficiálni és ha e helyiségen kívül ugyanabban az épületben lakott helyiségek vannak. A szénkéneg t. i. olyanforma természetű, mint a világító gáz, csak hogy még fojtóbb. És ennél fogva szabály az, hogy abban az épületben, amelynek akár csak egy helyiségét is valami gáznemű rovarirtó szerrel kezelik, a kezelés idejének folyamán se ember, se háziállat ne legyen. Ha pedig másik épület függ vele össze, úgy erre is ugyanez a szabály áll.

Aki kamarákat vagy bárminő helyiségeket szénkéneggel kezel, annak előbb az összes kivezető réseket (ablakhézagok, kályhacsőnyílás stb.) erős papirossal be kell tapasztania és mikor a szénkéneget nyílt edényben fölállította, abban a másodpercben menekülnie és a helyiség ajtaját maga után bezárnia (esetleg vastag papirossal betapasztania) kell. Ez a gáz ugyanis rohamosan párolog el és azt, aki rögtön nem menekül ebből az atmoszférából, megfojthatja.

E miatt kell megtartanunk azt a másik szabályt is, hogy szénkéneget akár vashordóban, akár más edényben, soha lakott házban ne tartsunk, hanem mindig vagy különálló, nem lakott kunyhóban, vagy pedig a földben; de a földbe sem szabad emberi lakás közelében ásni, hanem csak nagyobb távolságban; mert a hordón repedés vagy esetleg rozsdásodás következtében lyuk támadhat és ilyenkor a gáz a talajban terjed tovább és a talajban eljuthat a lakóházig is. Legjobb a szénkéneget külön színben vagy kunyhóban, nem elásva, hanem a föld színe fölött tartani. Ha a hordónak vagy edénynek valami baja támad, ilyenkor a gáz a szabadba párologhat el, anélkül, hogy veszélyt okozhatna.

A szénkénegnek van néhány igen jó használati módja, amelyeket eddig még kevesen ismer-

nek. Ezek egyike a *dinnyéknek* és egyéb ilyen értékesebb palántáknak a szabadban, a *levéltetvektől való megszabályítása.* E végből akkora faládikákat csináltatunk, amelyekkel a dinnyenövényt leborithatjuk. Ha már indái vannak, ezeket óvatosan össze lehet szedni és a láda alá tolni. A ládikának persze feneke nincsen, hanem a deszkák összeillesztési helyein jól be van tapasztva, akár agyaggal, akár üveges-tapaszszal (»kitt«-tel). A szénkéneget vagy valami kis edényben teszszük a láda alá, vagy pedig úgy is intézhetjük, hogy minden láda tetején lyuk legyen, melyhez jól illő parafadugót választunk. Belül a lyuk alá gyapot (vatta) van erősítve. Erre a vattára csepegtetünk felülről annyi szénkéneget, hogy egészen be legyen vele itatva és akkor a dugóval hamar elzárjuk a lyukat. Egy-egy palánta fölött egy óráig kell a ládának maradnia, hogy a rovarok ne csak elkábuljanak a szénkénegtől, hanem tökéletesen elpusztuljanak. Azért 15—20 ilyen ládikára van szükség egy munkás kezében; mire az utolsó ládával elvégezte a teendőt, azalatt körülbelül eltelt egy óra és az első ládát már le lehet emelni, újra használni és így tovább.

Gyümölcs- és díszfáink törzsének belsejében gyakran vannak rovarálcák, leginkább a *Zeuzera aesculi* és a *Cossus ligniperda* nevű lepkéknek szörteletlen hernyói. (Az előbbi faj hernyója sárga, fekete petyekkel, az utóbbié igen nagy, husvörös). Ezek a hernyók össze-visszaaknázzák a törzset. Azon kell lennünk, hogy az ő járataikhoz valahol hozzájuthassunk. Mihelyt ez megtörtént, szénkéneggel áztatott gyapotot (vattát) dugunk az illető járatba és nyomban rá nedves agyaggal jól betapasztjuk a lyukat. A szénkéneg-gáz szétterjed a rovar aknáiban és megöli.

Ami az alkalmazandó szénkénegmennyiséget illeti, a következő szabályt követhetjük. Ha egészen hermetikusan zárt térben (tehát e célra készült szénkénegező kamarákban) végezzük a dezinfekciót, akkor egy-egy köbméter térre 20 gramm szénkéneg elég. De ha az elzárás nem elég tökéletes, akkor 25—30, sőt 40 grammig is fölmehetünk.

Szénkéneggel rózsafa-koronákat is meg lehet szabadítani a levéltetvektől, ha valami olyan vászonba kötjük be, amelyen a szénkéneg nem bír könnyen átszökni. Természetesen a bekötés előtt egy pamat szénkéneggel áztatott vattát teszünk be. Közönséges vitorlavászon is lehet félig-meddig légmentessé tenni ilyen célra; erről majd alább, a ciánhidrogén-savról szólva, fogunk egyet-mást elmondani.

A szénkénegnél sokkal erősebb, de az emberi szervezetre is sokkal veszedelmesebb mérég ugyanis a *kéksav*, vagyis *ciánhidrogén-sav*, amelytől a *ciánkálium* kapja emberölő természetét. A ciánhidrogén-sav gáznemű anyag, amelyet a vegyészeti kereskedésekben kapható ciánkáliumból lehet fejleszteni. A ciánkálium ugyanis nem egyéb, mint ciánhidrogén-savas kálium. Ebben a vegyületben a ciánhidrogén-sav aránylag lazán függ össze a kálival, úgy, hogy majnem minden sával ki lehet belőle kergetni. Még a szabad levegőben mindig

jelenlevő szénsav is elvégzi, persze lassan, ezt a munkát, úgy hogy a szabad levegővel érintkező ciánkáliumból lassankint egészen kiüzi a szénsav a ciánhidrogén-savat és elfoglalja a helyét, úgy, hogy aztán szénsavas kálium marad vissza, amely magában véve ártalmatlan só.

Ha a ciánkáliumot valamely erősebb savval, például vízben meghígított kénsavval hozzuk össze, akkor a ciánhidrogén-sav rögtön és rohamosan képződik és helyét néhány perc alatt egészen a kénsav foglalja el. Ha tehát gyorsan akarunk ciánhidrogén-savat kapni, mindig vízzel hígított kénsavba dobjuk a ciánkáliumot.

A ciánhidrogén-sav — ellentétben a szénkénnel — valamivel könnyebb a levegőnél és e miatt, amint fejlődik, legelőször is a felső térréteget foglalja el.

Azok, akik rovarokat fogdosnak tanulmányozás és gyűjteménykészítés céljából, már a 60-as évek óta, tehát mintegy negyven év óta használják a ciánkáliumot a gyűjtött rovarok megöléséhez. Abba az üvegbe, amelybe a bogarakat gyűjtik, egy borsónyi nagyságu ciánkáliumot vetnek papirosba göngyölve, és az 4—5 napig teljesíti a szolgálatot. Valahányszor a gyűjtő üveget kinyitják, a küllevegővel együtt szénsav is jut az üvegbe és azonkívül a gyűjtött rovarok is lehelnek ki szénsavat. Ez a szénsav elég ahhoz, hogy mindig egy kis adag ciánhidrogén-savat kergessen ki a ciánkáliumból, úgy hogy az üvegbe vetett rovarok ugyszólván rögtön megszűnnek élni.

Ez a régi tapasztalat és általánosan elterjedt használat már jó ideje azt a tervet érlelte, hogy nagyban is próbálkozzanak vele a gazdasági rovarirtás terén, különösen a *szívó szájú* rovarok (levéltetvek, pajzstetvek) ellen, amelyeket arzénsókkal nem lehet megölni.

Persze, egy egész fát ciánkáliumos üvegbe állítani nem lehet. Üvegházikót sem lehet építeni a fa körül. Hanem közei állott a gondolat, hogy a fát valami szövettel takarják le, ugyszólván sátor-szerűen, és ez alatt a sátor alatt kellene a ciánhidrogén-savat fejleszteni.

Európai ember ugyan örülségnek tartotta volna ezt a gondolatot. Hanem a tengeren túl megszokták már, hogy a látszólag legvadabb tervekkel is próbálkoznak. Ha nem sikerül, nem baj, ha sikerül, megvan az új találmány.

Olvasóink nagy része tudja, hogy Amerikában, különösen Kaliforniában, nagyban dolgoznak már ciánhidrogén-savval. Különösen az örökzöld citrom- és narancsfákat kezelik vele, mert ezeket alig is lehetne a rovaroktól más módon megtisztítani. A citrom- és narancsfáknak ugyanis nagyon sűrű, tömött lombjuk van, amely télen-nyáron egyformán megmarad. Ha tehát ágaikon levél- vagy pajzstetvek vannak, ezekhez semmiféle permetezéssel hozzájuk jutni nem lehet, mert a lombsátor fölfogja a permetezett folyadékot és nem ereszti be a korona belsejébe.

(Folytatjuk.)

Sajó Károly.

Kerti terményeink értékesítésének főbb bajai.

(Folytatás.)

És itt állapodjunk meg egy keveset! Azt a kérdést szeretném u. i. felvetni, hogy ha ezen a vidéken nem boldogulhat a bolgár, miért tarthatja fenn magát az ország nagy részében? Egyszerűen azért, mert ott, ahol ez felépítheti putriját: nem talál megfelelő ellenállásra; nem talál olyan versenytársakra, mint Ujvidéken és környékén, ahol bizony lehetlenné teszik; mert ott már átment a sűrűlakosság, de gyér földterületű nép vérébe a belterjes, tehát kertigazdaság évtizedek óta és ez teszi őket ellentállókká. Erős fajszeretettel, odaadó bölcseséggel, ha áldozatok árán is: rá kell erre az egész országban a népet vezetni és nevelni.

Micsoda perspektívája nyílnék ez által az államférfiúnak az agrár-szociálizmus és a kívándorlás megakasztásában, azt nem részletezhetem e helyen; csak rámutatni akartam erre, hogy felhívjam a hivatottak figyelmét eme körülményre is, amely szinte hivatva volna népünk egy részének állapotán javítani.

Nem szeretném, ha félreértetném. Nem azt akarom én, hogy az egész ország földmives népe zöldséget termesszen a piac számára; hanem csak azt, hogy keressük és találjuk meg a módokat, amelyekkel a bolgárok beözönlésének végre valahára gát vettessék és termesszük mi magunk zöldségünket; mert kitiltani a bolgárt, jól tudom, nem lehet; de feleslegessé lehet és kell is tenni és akkor majd otthon marad magától is. És ezt sietve tegyük meg, addig, amíg trösztjük itt erős gyökeret nem vert, mert ha ez tényleg életbe lép: a jelenlét is félelmesebb, mert hatalmasabb versenytárral kerülünk szembe.

De térjünk vissza ezek után ismét a székesfővárosi nyílt vagy »idény« piacokra és tekintsük meg azok őszi képét; mert a mi szempontunkból ez is sok tanulságot nyújt a szemlélődésre. Itt először is szemünkbe ötlük a többnyire Dél-Tirolból származó nagy gesztenyés hordók és gesztenyegarmadák tömege. Hazait alig találunk; pedig hát Nagymaros, Pécs, Nagybánya és Zala vármegyének nem egy része szép és jó gesztenyét termeszt. Az elsőben említett egy-két helyről származókat még megtaláljuk a csemegekereskedések egynemelyikében, a legtöbb azonban ott is külföldi eredetű. A többi hogy hol talál elhelyezést: nem tudom.

A külföldi gesztenyék mellett mindjárt ott találjuk a selejtesebb minőségű tiroli gyümölcsöt; a válogatottja megint a csemegeüzletek kirakataiban hivalkodik. Ezek után következik egy hosszú sorban a stájer gyümölcs. Érdekes, hogy október elején ide jön 40—50 mándlis stájer gazda egy csomó gyümölcsessel és itt maradnak május elsőig, amidőn ismét hazatérnek, természetesen: tele erszény-nyel. Ezek nemcsak a magukkal hozott nagy mennyiségű gyümölcsöt árusítják, hanem a szükséglethez képest folyton küldetik maguknak hazulról az újabb

szállítmányokat; tavaly meg már suhanc fiaikat is magukkal hozták és ezek háti kosarakban bebarangolták nemcsak a várost, hanem még a kültereket is és kínálták almáikat. Tavaly e sorok irójához is betévedt néhány. Megnéztem gyümölcsöket, sőt vettem is tőlük, mert elfogadható áron adták. Csodálkozva láttam aztán, hogy a stájer almák mellett elég szép Batuljaik is voltak, amelyet az atyjuk a vásárcsarnoki közvetítőktől vett bizonyára olcsón és a gyerekek ezeket is széthordatta és valószínűleg a detail-üzlet nagyon jövedelmes lehetett, amennyiben az egyik fiu állítása szerint vannak napok, amelyeken 8—9-szer megtölti hátikosarát.

Ime már az élelmes stájer is tudja, hogy mi vagyunk az a kényelmes náció, amely mindent helybe vár és ha az idegen a nyakára viszi a portékáját, hát meg is vesszük. Mennyi éhenkórász alak csatangol a piacon, lesve, mikor iramodik neki a szabadságnak egy-egy ketreche zárt csirke, hogy utána vethesse magát. Mennyi kistermesztő kuporog a gyalogjáró szélén, lesve a vevőt. Mennyi kordés kofa lesi hasztalanul a vevőt. Nem jobb volna, ha ezek mind követnék a stájer gyerekek példáját és a hasznot ők tennék zsebre?! Ez bizony nagyon is derék dolog lenne; mert lassankint ezekből nem egy, évenként tágíthatná üzletét és a mi veszettül kevés pénzünk egy része ismét itthon maradna és idegenek helyett legalább e haza szülöttei üznék a házaló gyümölcskereskedést.

(Folytatjuk.)

Sikabonyi.

Gyümölcs- és szőlőkiállítás Kecskeméten.

Az újjáalakulása óta céltudatos buzgalommal működő Kecskeméti gazd. egyesület a földmívelésügyi miniszter támogatásával az ottani kaszinó nyári helyiségeiben szept. 25—30-ig gyümölcs- és szőlőkiállítást rendezett. Célja volt ennek a tisztán helyi jellegű kiállításnak, hogy az egyesület vezetősége, a termesztők és kereskedők együtt lássák mindama gyümölcs- és szőlőfajtákat és változatokat, amelyek Kecskemét kiterjedt határában termesztetnek. Ebből kifolyólag aztán egyrészt megállapították az egyes fajták és változatok helyes neve; másrészt mint végcél: kijelöltessenek azok a gyümölcsmenek és fajták, amelyek a tömeges termesztést égalji, talajbeli és kereskedelmi tekintetéből elsősorban is megérdemlik.

Ezt a felette üdvös és nagy gyakorlati jelentőséggel bíró kérdést ezuttal annyiban sikerült megoldani, hogy maga a kiállítás igen tetszetős volt és a szebbnél-szebben fejlődött gyümölcsök és szőlők most is igazolták Kecskemétnek e téren kivívott vezetőszeretét. Az egyes fajták helyes megnevezése *Angyal Dezső*nek, a kertészeti tanintézet igazgatójának közbejöttével, akit a földmívelésügyi miniszter e célból Kecskemétre küldött volt, részben szinte sikerült; mindazáltal maradt még e téren sok teendő, amit csak évek folyamán lehet

végérvényesen tisztázni. Eppen így további megfontolás és megbeszélés tárgyát kell, szerintünk, képeznie annak a nagyon jelentős kérdésnek is, hogy a jövőben mely gyümölcsfajtákra helyeztessék a fősúly? Mert igaz ugyan, hogy *Hankovszky Zsigmond* elnöke mellett, ki egyúttal a legnagyobb és legszebb gyűjteményes kiállítást mutatta be és e téren elismerést érdemlő buzgalommal fáradozott, — tartatott e célból is értekezlet, — de ez, tekintettel az idő rövidségére és a megjelent érdeklődők csekély számára: döntő határozatot, már t. i. olyant, amelybe a termesztők zöme teljes megnyugvással bele menne — talán mégsem hozott. E végett ezt a kérdést helyes volna bővebb és alaposabb megbeszélés tárgyává tenni, amire a téli időszak, midőn a gazdák jobban reá érnek, lenne szerintünk a legalkalmasabb; amidőn az idáig történt megállapodások alapul vétele mellett végérvényes határozatok volnának hozhatók. Hiszszük, hogy alkalmas időben megtartandó ilyen értekezleten Kecskemét derék, törekvő kistermesztői is tömegesen részt vennének és a most túlsok, részben teljesen felesleges fajták, kevesbithetők volnának, és még nagyobb tért foglalhatnának ama teljesen bevált piacoz fajták, amelyek hivatva lennének nagy és egyöntetű tömegekkel Kecskemétnek e téren kivívott hírnevét és ezzel jövedelmét is tetemesen gyarapítani.

Miután ezt az ügy érdekében elmondottuk, áttérhetünk magára a kiállításra. A gazdasági egyesület ügybuzgó elnöke, *Koritsánszky János*, számos kiállító és érdeklődő jelenlétében magvas szép beszédet mondott, amelyből megtudtuk, hogy a kiállításon 103 termesztő állította ki terményeit. Az állami szőlőtelep és földmives iskola versenyen kívül jelent meg, amit a magunk részéről is helyesnek tartottunk itt is és annak tartunk minden enémű kiállításon, hogy a magántermesztők tisztán maguk között versenyezzenek. Az elnök, beszédét bevégezvén, felkérte *Kada Elek* polgármestert, mint díszelnököt, hogy a kiállítást nyissa meg. Ez meg is történt és szép, tartalmas beszéd keretében mondott köszönetet *Darányi* földmívelésügyi miniszternek, aki erkölcsi és anyagi támogatásban részesítette e kiállítást is; szintugy meleg szavakban adózott mindazoknak, akik e kiállítás sikerében fáradoztak. A díszelnök a megnyitás után a kiállításra összesereglett nagy közönség jelenlétében megtekintette minden kiállítónak terményeit, ismételten is elismerésének és őszinte örömeinek adván kifejezést a sikerült kiállítás felett.

A bírálatot, díjak odaitélését és a fajták meghatározását egy 24 tagu bizottság a megnyitást megelőző napon végezte; e bizottság soraiban ott láttuk a város két népszerű orsz. képviselőjét is, akik városunk minden kulturális mozgalmában nemcsak résztvesznek, hanem fáradhatatlanul közre is működnek. A megítelt díjak: arany-, ezüst- és bronz oklevelek, egy tiszteletdíj és a kisebb termesztők között kiosztott pénzdíjak: mind jól megérdemelt gyümölcsseiül tekinthetők egy mindenképpen jól sikerült kiállításnak. S.

Közhasznu kérdések és feleletek.

107. *Kérdés.* Sziveskedjék értesíteni, hogy hány éves most a pata (a pajor) a földben s lehet-e szőlőt a jövő évben (1904-ben) ültetni veszedelem nélkül? En azt hiszem, ez a harmadik évük és jövő tavaszra a vesszőültetés előtt már mint cserebogarak jönnek ki s a vesszőt nem rágják meg. Az idén ez a pata rendkívül sok van; bármerre ás az ember, mindenütt talál, s így igen meggondolni való dolog, hogy bátorságos lesz-e az ültetés.

Farnad.

M. F.

107. *Felelet.* Hogy Farnadon mikor rajzott legutoljára a cserebogár, azt biztosan nem tudjuk, mert közvetlen adatunk onnan nincs. A hozzá közel fekvő és szintén esztergommegei fekvésű *Köbölkutról* azonban tudjuk, hogy ott a cserebogár 1902-ben rajzott s így a következő cserebogaras év e vidéken 1905-ben lesz. Hogy ez így van Farnadon is, azt némileg a t. kérdéstevő ur sorai is bizonyítják, feltéve, hogy az az állítása, hogy pajor van még most (októberben) is mindenütt, valóban az őszi időre vonatkozik. Ez azért bizonyítja, hogy csak 1905-ben lesz cserebogár-rajzás, mert ha 1904-ben volna, mint a t. kérdéstevő gondolja, akkor a pajor ott már augusztus táján bábozódott volna be s most már a földben nem pajort, hanem legtöbb helyen teljesen kifejlesztett cserebogarat kellene találnia. De ezt — hogy Farnadon a földben élő cserebogárra akadt volna — a t. kérdéstevő ur nem említi. Ha Farnadon tavaly (1902-ben) rajzott a cserebogár, akkor annak kis pajorja tavaly még nem tehetett kárt, mert csak rohadékkal (trágyával) élt; ez idén már az élő növények gyökerével élt és így kárt is tett; ez volt második éve. Jövő évben, mintegy június végéig, július közepéig még mohóbban fog falni, s így, ha ilyenkor ültetné el a sima vesszőt, abból bizony alig maradna valami. Ez lesz a harmadik évének az első fele; a második fele már nem veszedelmes, mert bebábozódik, majd cserebogárrá alakul át s mint ilyen, a földben már ártalmatlan, mert ott már nem eszik többé, hanem mozdulatlanul marad egy helyben egészen 1905. év április végéig, május közepéig, föltéve, hogy Farnadon is akkor fog rajzani, mint a mikor 1902-ben Köbölkuton rajzott, ahol tömeges rajzása április 10-én kezdődött s eltartott május 25-éig. E szerint, ha a t. kérdéstevő ur szőlőt akkor akar ültetni, amikor legkevésbé kell félnie a pajorrágástól, akkor ültessen 1905. év tavaszán. Ámde meg kell még erre a következőket jegyezni: Vajjon csakugyan a cserebogár pajorrájáról van-e Farnadon szó? Nem futóhomokos vagy legalább homokos-e a földje? Mert akkor ott a kallócserebogárról is lehet szó; de lehet a fináncbogár pajorja is a veszedelem oka, mely a homokon szintén akadhat. S akkor ott hiába várja a rajzásukat, mert ezek minden évben rajzanak, de azért pajorjuk mégis minden évben tesz kárt. Azért figyelembe véve ezt az eshetőséget is, inkább azt ajánlom, hogy a beültetendő területtel ne várjon 1905-ig, hanem forgattassa azt még most novemberben 70

cm.-nyire, de nem szakmányosokkal, hanem napszámosokkal; a földforgatáskor pedig szedesse ki a pajort mind s akkor jövő tavasszal ne aggódják az elültetett vessző sorsán. Mindenesetre szükséges, hogy a forgatást becsületes munkásokkal végeztesse s ha maga nem lehet jelen, legyen ott más megbízható embere, aki folyvást ügyel, hogy a forgató emberek ne nagy göröngyöket forgassanak le, hanem apródonként keverjék a földet le s minden göröngyöt verjenek apróra szét, hogy vajjon nincs-e benne pajor? Ha van, szedjék ki. A pajorszedésért pedig a napszámon kívül még külön díjat is fizessen. Ne sajnálja azt, mert ha a napszámos munkája lassabb, és többbe kerül a számonkint beváltott pajor, azért megtérül e kiadás a megmaradó és szépen eredő vesszőben, amelyből annál kevesebb pusztul ki pajorrágás miatt, mennél több pajort szedtek ki a forgatáskor. Ha ezt megteszi, akkor tulajdonképpen két évet nyert. Az 1904. és az 1905-öt s akkor, ha a sima vesszőből nőtt tőke e két évet baj nélkül kiállotta, nyugodt lehet telepítésének sorsa felől: nem tesz abban azután a pajor többé észrevehető kárt.

Jablonowski József.

108. *Kérdés.* Kérem a küldött rózsaleveleket megvizsgálni és értesíteni engemet, micsoda gombabetegség (rozsdagomba?) bántja azokat, és hogyan kell védekezni ellene? Érdekes, hogy a »Maréchal Niel« és még több fajta a betegségtől mentes, pedig együtt állanak a betegségtől megtámadottakkal.

Mezőtelki.

A. J.

108. *Felelet.* A beküldött rózsafaleveleken a *Phragmidium subcorticium* Winter nevű rozsdagombának telelőspórás alakja (teleuto-stadium) volt megállapítható. Hogy a »Maréchal Niel« és egyéb rózsafajták nem szenvedtek tőle, annak oka egyfelől a levélzet eltérő szöveti szerkezetében van, másrészt pedig az élősködő gomba részéről az eredményes fertőzés elmaradását jelenti. A betegség bővebb ismertetését és az ellene követendő védekezési ismertetést megtalálhatni a »Gyümölcskerítés« ez évi folyamának 210-ik oldalán, a 97. számú hasonló kérdésre adott feleletben.

Sch.

109. *Kérdés.* Lisztharmat-betegség ellen kénporozott szőlőmből készített idei borom kénszagot és izt kapott. Miképpen segíthetnék rajta?

Budapest.

K. L.

109. *Felelet.* A kénporozott szőlő bora gyakran szokott a parádi ásványosvizre emlékeztető szagot és izt kapni. Ennek okozója az a kénhidrogén-gáz, amely az ilyen bor forrásakor keletkezik, és a borban feloldódva, annak ízét megrontja. A segítség abban áll, hogy az ilyen bort jól megkénezett hordóba fejtjük, amikor is a kérdéses szag ugyanezen rögtönösen eltűnik; ugyanis a kén elégetése folytán keletkező kénessav (kéndioxid-gáz) a fentemlített kénhidrogént elbontja s ennek következtében igen finom eloszlású kén válik ki. Ha ez pár hét alatt leülepedett, a bor fejtéssel vagy szükség esetén derítéssel tőle teljesen megszabadítható. —

Hogyha pedig az a bizonyos kényszag nem nagyon erős, akkor a bor alapos szellőztetése is eltávolíthatja azt; — ámbár a leirt eljárás sokkal biztosabb eredményt szolgáltat.

Gy.

110. Kérdés. Országunk mely részében terem a keserű mandula, és honnan lehetne azt közvetlenül a termelőtől beszerezni?

Z.-Egerszeg.

F. B.

110. Felelet. Ugy tudjuk, hogy ezelőtt az Aczél Péter-féle szőlőbirtokon, Muszka-Magyarádon (Aradvármegye) sok keserű mandulát termesztettek. Keveset mindenfelé termesztettek; de talán lesznek lapunk t. olvasói közt olyanok is, akik nagyobb mennyiségek forrását meg tudják jelölni.

Gy.

111. Kérdés. Hogyan és mi uton nevezik ki a gazdasági és a rovarkár-tudósítókat?

Apatin.

A. A.

111. Felelet. A gazdasági tudósítói tisztséggel a földmivélsügyi miniszter, a főispán javaslata alapján, azokat szokta megbízni, a kik az ezzel járó föladatak díjtalan teljesítését elvállalják. A ki tehát e tisztséget elfogadni hajlandó, legcélszerűbb, ha a főispánhoz ajánlatot nyújt be, aki azt a miniszterhez, véleménye kíséretében, fölterjeszti. A rovarkár-tudósításra a m. kir. rovartani állomás (Budapest, II. Oszlop-utca) szokott önként ajánlkozókat fölkeríteni, s ez az intézet is látja el a tudósítót a jelentésekhez szükséges nyomtatványokkal és műszerekkel. Ez ügyben tehát az állomás vezetőségéhez kell fordulni. Megjegyezzük, hogy mind a két tisztség díjtalan; — a földmivélsügyi miniszter azonban a szorgalmas tudósítókat szaklapok és szakmunkák ajándékozása által szokta megjutalmazni.

O. I.

112. Kérdés. Óhajtanám tudni, — már biztos ajánlás végett is — hogy az alma- és körte-gyümölcsnemek közül mely fajtákat tartja a több évi tapasztalat homoktalajokra legalkalmasabbaknak. Értve elég jó minőségű, 75% homokot tartalmazó, nyári szárazságoknak kitett talajt.

113. Kérdés. Ugyanezen két gyümölcsnemből mely fajták válnak be biztosan oly helyen, ahol felül 75%-os homok van, 80—100 cm.-en alul pedig sárga agyag, 4 méternél meg már víz is található? Ugyanezen és az előbbi talajon az alma- és körte-fák közül mely fajták fognak jól diszteni és gyümölcsözni törpe- és alakfa alakításánál. Minden gyümölcsnem fajtáiból azokat óhajtanám biztosan tudni, — hogy saját káromon ne tanuljak — a melyek elsőrendű gyümölcsöt és hozzá elég bőven teremnek az alföldi klíma és talaj mellett. A fajták közül egy párt kérek csak ismertetni, amely a nagyban termesztésben kielégítően gyümölcsözne.

Érmihályfalva.

D. K.

112. Felelet. Tapasztalat szerint az alföldi homoktalajokban a törpe alanyokra oltott fák csak ott tenyészthetők sikerrel, ahol nyáron át elegendő víz áll rendelkezésre, hogy szárazság idején, mint aminő az idei nyár is volt, bőven legyenek

öntözhetőek; vagy ahol a talajviz vagy földárja, nyáron át is a megkívánt magasságban áll. Erre nézve némi utmutatást nyújt a birsfa. Ahol u. i. ez az alföldön is jól diszlik, ahol gyümölcseit szép nagyra neveli és a téli hidegtől nem szenved, ott az erre oltott körték és a hollandi Szentiváni-ra (doucín-re) oltott törpealmák is jól fognak diszteni és teremni. Ahol ellenben ezek a feltételek nincsenek meg, vagy a birs sem tenyészthető, ott nem lehet sikerrel törpe- vagy alakfa tenyésztést sem üzni. Átaljában az egész alföldön a törpefa csak nagyon is kivételes és nagyon is kedvező helyeken, bekerített kisebb területeken ajánlatos. Éppen az idén volt alkalmam ismételtelen is tapasztalni, hogy a szárazság következtében a törpefák levelei már augusztusban hullani kezdettek, és a kötődött gyümölcsök fejlődésükben megállottak vagy összefonnyadva lehullottak és izetlenek maradtak. Ha már most az ilyen, hogy azt mondjam, tenyésztésükben erőszakkal megállított fák, őszi felé langyos esőket kapnak és ilyen szép idő köszönt rájuk, mint a múlt hetekben uralkodott, ezek a szomjas fák teleszivják magukat nedvességgel és esetleg virágzásnak is indulnak, vagy a felvett sok hig nedv következtében a tél hidegének esnek áldozatul. A törpefák hátránya továbbá az alföldön egyebek között az is, hogy a nyárutóján fellépő *Recés-poloska* (Tingis piri) ezeken annyira elszaporodik, hogy ha idejében és alaposan nem védekeznek ellene: az egész levélzetet tönkreteszti és ezzel természetesen a termésminőségét is hátrányosan befolyásolja. Ha már most ezekkel szembe állítjuk a vadalanyra oltott *közepes-törzsű* alma- és körtefákat, amelyek gyökerei mélyebbre hatolva, szárazság idején is a legtöbb esetben nemcsak rendszeren, hanem a legtöbb helyen olyan tökélyre is fejlesztik gyümölcseiket, hogy a törpefákon termettek sok esetben mögöttük maradnak: akkor habozás nélkül kimondhatjuk, hogy az alföldön jövedelmező gyümölcstermesztés csakis *vad-alanyra oltott közepes-törzsű fák*on üzhető és a törpefa-tenyésztés csak kivételes lehet. Ami a fajtákat illeti, arra nézve a vélemények, azt hiszem, megjegyezők lesznek, ha felsorolom az almák közül: a Nyári pogácsát, Multhaupt-tenetet, Tükör-almát, mint nyári és őszi almákat, továbbá a Jonathánt, Parker-pepint, Entz-rozmaringot (Husvétii rozmaring, Téli citromalma) és a Batult, mint télieket. Körték közül: a Vilmos-körtét, Guyot Gyulát nyáriaknak, Wienne diatalát, Erdei vajkörtét, Bosc kobak-körtét őszieknek, Hardenpont téli vajkörtét és Téli esperest téliekűl, mint olyanokat, amelyek a homoktalajban kiváló szépre fejlődnek és mindannyija keresett, piacos gyümölcs.

A.

113. Felelet. A fentebbiek szem előtt tartásával erre a kérdésre már röviden azt válaszolhatjuk, hogy az olyan termékeny homoktalajban, amely agyagrétegen nyugszik, nemcsak a felsorolt alma- és körtefajták, hanem ezeknek számos értékes fajtája is, sőt az összes csonthéjas gyümölcsök, vagyis jobban mondva, minden gyümölcsnem és annak legtöbb fajtája sikerrel termesztendő. Ha az

agyag és homok forgatás alkalmával összekeverték, akkor a törpefák ilyen helyen, ha különben a fekvés kedvező, szinte jól tenyésznek. A.

114. *Kérdés.* Kérem tudatni, hogy a kajszibarack és a hosszuszemű szilva magvait mikor és miképpen kell elvetni?

Zonc.

M. V.

114. *Felelet.* A kajszibarack magvait a husából való kifejtés után nyirkos homok közé elrejtegetni lett volna annak idején célszerű, mert akkor a jövő tavasszal biztosan kikeltek volna. Ha most elveti és szárazság idején a tavasszal gyakran megöntözheti, akkor is ki fognak még kelni. A hosszuszemű vagy besztercei szilva magvaival hasonlóképpen kellett volna eljárni; mert ha hetekig szárazan fekszik, a legtöbbször nem is kél ki a reá következő tavaszon, hanem csak az utána következőben, feltéve, hogy addig el nem pusztul. Kisértse meg tehát ezt 48 óráig meleg vízben áztatni és ha jól megduzzadt, elvetni. Így talán kikel, ha ezt is tavasszal többször megöntözi. Mivel pedig az idén sok a mezei egér, azért az idejű magvetéseket általában és így ezeket is tanácsos lesz miniumporral csávázni és úgy elvetni, vagy elrejtegetni. A vetés úgy történik, hogy az apróra felásott területet besztja 120 cm. széles ágyásokra és zsinór mellett 5 árkocsát készít egyenlő távolságra. Az árkocsák vagy barázdák mélysége 6 cm. legyen. Ezekbe ritkásan elszórja a magvakat és 4—5 cm. vastag földréteggel befedi. Különben pedig a földm. miniszter által kiadott *Fatenyésztés* című munkában ezek az elemi dolgok is bőven tárgyaltnak. Tessék tehát egy levelezőlapra (Földm. miniszterium IV 4. oszt.) egy példányt kérni. Mint tanító ingyen kapja. A.

115. *Kérdés.* Tizenkét éve, hogy két mandulafát hoztattam. Az egyiket a városi kertembe, védett helyre és jó földbe ültettem, a másikat szőlőbe a hegyoldalán köves, de szinte jó talajba, igaz, északi szélnek kitett helyre. Mind a két fa évente tele van virággal és oly szép, mint egy fehér rózsza; de gyümölcsöt csak a kertben álló hozott, az is csak ritkán és egy-két szemnél ez sem volt több; a szőlőben álló pedig még annyit sem. Kérem tehát: mi lehet ennek az oka és miképpen segíthetnék meddőségükön?

116. *kérdés.* Ugyancsak a belvárosi kertemben egy tizéves kajszibarackfa áll, amelyet magam szemezttem. Ez is jó földben áll; egészséges, haragoszöld nagy levelei vannak. Fája gyorsnövésű, koronája 5 m. terjedelmű. Évenként kevés virágot és alig 8—10 gyümölcsöt fejleszt; ezek is azonban mielőtt megérnének, a fán elrothadnak és így nem izlelhettem még gyümölcsseit. Megjegyzem, hogy a fa kissé be van árnyékolva a mellette álló fáktól. Ennél is a terméketlenség okát óhajtanám tudni és azt is, hogy miképpen segíthetnék rajta?

Székesfejérvár.

H. V.

115. *Felelet.* Láthatlanban nehéz ugyan megállapítani annak az okát, hogy mandulafái sokat virágoznak, de termést még sem hoznak. Ha azok vékonyhéjú, vagyis papiroshéjú mandulák és pedig

a *Pistache* meg a *Princesse* nevű fajták, akkor azok abban keresendő, hogy ezek a Dél-Franciaországból származó fajták sem kertjében, sem szőlőjében nem találják meg azt az enyhe virágzókor szinte meleg égalját, amihez hazájukban hozzászoktak. Ezek nálunk a legtöbb helyen be nem váltak, mert nemcsak a téli hideg iránt érzékenyek termőrügyeik, amelyekkel tavaszonkint a tenyészet megindulásakor borítva van a fa alja; hanem virágaikat is a legkisebb dér vagy havaseső letarolja. De az is lehet, egy-egy fa áll magányosan és így nélkülözik a kölcsönös beporzást. Lehet végül a talaj mészszegénysége is a terméketlenségnek az oka, amiért is nem árt a fák alatt még most ősszel 4—5 szakajtóra való fahamut mézsporról összekeverve elszórni és aláásni. Ha ez nem használ, ártani sem fog. Eredménytelenség esetén pedig legjobb lesz a fákat kivágni és helyettük más, ott termékeny gyümölcsfajtaival pótolni. A.

116. *Felelet.* Hogy kajszibarackfája is terméketlen és amit hoz, az is elrothad, annak már az árnyék az oka; mert erre vall az is, hogy a néhány gyümölcs is elrothad. Tessék tehát a beárnyékoló fákat eltávolítani, a koronát még most kiritkítani, visszanyesni, szóval: rendbe hozni; a fára tapadt és odaszáradt gyümölcsöt leszedve elégetni és 4—5%-os bordói-keverékkel 2—3 ízben bepermetezni, hogy egészen fehérré váljék; akkor azután, ha virág van rajta, termését is meg fogja vallani és az utána következő évben már bőven is fog teremni. Árnyékban csak a somfa tenyészik; a többinek napfény, sok napfény kell! A.

Szakirodalom.

Magyarország földmívelésügye 1897—1903. Bővített második kiadás. A m. kir. földmívelésügyi miniszter kiadványa. Budapest, 1903. E mű első kiadása múlt év szeptember havában jelent meg a pozsonyi országos mezőgazdasági kiállítás alkalmával. Az azóta lefolyt időszak adataival bővített második kiadás tanulságos leírását nyújtja a magyar mezőgazdaság közel egy évtizedes törekvéseinek és ezek eredményének. Általában konstatalhatjuk e leírásból, hogy a legutóbbi évtized a mezőgazdaság minden ágára kiterjedő élénk tevékenységnek volt az időszaka mind a gazdaközönség, mind a kormány részéről. A leírás egyes fejezeteiből minket elsősorban is a *gyümölcsészet* és *kertészet* ügyével foglalkozó rész érdekel; azért ebből átveszünk a következő érdekes adatokat. Állami faiskoláink terjedelme és a kiosztott csemeték száma tíz év alatt megnégyszereződött; nevezetesen 1902-ben 25 állami faiskola 429 kat. hold területen működött és a kiadott olványok és csemeték száma jóval meghaladta a másfél milliót. A kertészeti szakismeretek néptanítók, lelkészek, kertmunkások körében nagy mértékben terjedtek; az értékesítés módja is javult s konzervgyárak létesültek. Ilyen ezidő szerint 4 működik, u. m. Kecskeméten, Déván, Pozsonyban és Rimaszombaton. Az 1895. évi mezőgazdasági össze-

írás 60 millió gyümölcsfát talált az országban. Ezt az állományt csak az állami faiskolákból kiosztott csemeték a lefolyt 8 év alatt legalább is 10 millióval szaporították, nem szólva arról, mennyire nemesítette ez a kiosztás a termesztett gyümölcsfajtákat és mennyire emelte a termés értékét, sem pedig arról, mekkora lendületet adott ez a községi és magánfaiskolák fejlődésének. Gyümölcskivitelünk értéke a 8 év előtti 2 millióról normális években 4—5 millióra emelkedett; de a termés növekedését csak a jövő évek fogják egész nagyságában megmutatni. Azt is örömmel látjuk, mennyire fejlődött ez években a szőlőművelésünk, amely ezelőtt egy évtizeddel tudvalevőleg a legszomorubb hanyatlás képét mutatta. A régebbi 4—6 millió hektoliteres termés 1892—93-ban 8—900.000 hektoliterre apadt, úgyhogy az ország saját szükségletére sem tudott eleget termelni s behozatalra szorult. Itt tehát mélyreható állami beavatkozásra volt szükség, hogy e helyzeten segítsünk. S főként e beavatkozásnak köszönhetjük, hogy szőlőművelésünk egészséges fejlődése iránt helyreállt a gazdaközönség bizalma, s ma már a fillokszerapuszítottta 450.000 holdnak több mint egy harmada föl van ujtva. Bortermelésünk már-már megközelíti és nemsokára el is fogja hagyni a múlt évtizedek bő termő éveit, a termés átlagos minősége pedig a fajták helyes megválasztása folytán, mondhatni, fölötte áll régebbi bortermelésünknek. De hasonló örvendetes fejlődést mutat a mezőgazdaságnak, mondhatni, valamennyi ága s így jó lélekkel elmondhatjuk, hogy távozó földművelésügyi miniszterünk: *dr. Darányi Ignác*, oly maradandó emlékeket állított működésével magának, amelyek érenél és kónél becsesebbek, mert a nemzet szívében élnek, mint a hála és szeretet önként fakadó virágai.

Vegyes közlemények.

Bereczki Máté nagynevű pomologusunknak a m. kir. kertészeti tanintézetben lévő emléksobrát nov. 1-én reggel a tanintézeti tanulóifjuság és a kir. magyar természettudományi társulat a szokásos kegyelettel megkoszorúzták és az ifjuság szép ünnepek keretében áldozott a dicső férfi emlékének.

Pomril. Többek kérdezősködése folytán e helyen közöljük, hogy a fenti elnevezés alatt Németországban ujabban szeszmentes almamustot hoznak forgalomba. Ezt az italt rendszeren Amerikából érkező, levegőn szárított almaszeletekből készítik, amivégből azokat vízzel kivonják, a levét felfőzik, tisztára szűrik és szén-sav-gázzal telítik. Az üdítő izü és állítólag tényleg szeszmentes italt az alkoholelles mozgalom hívei dicsérik és terjesztik, vajjon ők is fogyasztják-e, azt nem tudjuk. Különböznélvén alkalmunk volt ilyen szeszmentes »pomril«-t izlelni, s izelés után jókora szesztartalmat gyanitunk benne.

Élelmiszer-kivitelünk Németországba. (*Hoór* Lajosnak a m. kir. kereskedelmi miniszter ur berlini szaktudósítójának jelentéséből.) Izek, szörpök

és befőttek itten nagyon kedveltetnek és jelentékeny mennyiségben kerülnek fogyasztásra. — Bevitelük meg van engedve. A bevételre nézve különös egészségügyi intézkedések nem léteznek, azok csupán állapotokra nézve vizsgálatnak meg. A helyi árak a nagykereskedésben körülbelül a következők (elvámolva): Befőtt gyümölcs (saját levében, cukor nélkül): körte, cseresznye, szilva, mirabella, ribizke, egres, király-szilva üveggel együtt $\frac{1}{4}$ kilo tartalommal 0'60, ötven üveg vásárlásánál 0'58, vegyes gyümölcs 0'70, őszibarack (egész gyümölcs) 0'84, kajszibarack (egész gyümölcs) 0'95 márka. — Befőtt gyümölcs (cukorral): körte, cseresznye, stb. (mint fent) 0'70, ötven üveg vásárlásánál 0'68, vegyes gyümölcs 0'80, őszibarack (egész gyümölcs) 0'95, kajszibarack (egész gyümölcs) 1'05 márka. Mandola: vegyes (legfinomabb) 50 kilo 22, vegyes (finom) 50 kilo 20. Alma 50 k. 28, málna 50 k. 38, ribizke 50 k. 38, szamóca 50 k. 58, barack 50 k. 75 márka, Szörpök: Málna-, cseresznye- és ribizke-szörp 50 kiló 36, szamóca-szörp 50 k. 45, befőtt paradicsom 1 kilo 0'76, egészben 1 kilo 0'80 márka. Friss paradicsom, friss saláta, friss uborka, ha jól csomagolva és jó állapotban érkeznek, bármely mennyiségben is, fogyasztókat találnak. Friss gyümölcs, megfelelő üzleti összekötés esetén bármely mennyiségben hozható be, de hazai cégeinknek itteni gyümölcsbeviteli cégekkel ideje korán összeköttetésbe kell lépniök. A gyümölcs csomagolására kiváló gond fordítandó, mert e tekintetben — habár az általunk kivitt hasonló termékek csomagolása máris jelentékenyen javult — panaszok itt-ott mégis előfordulnak. Jó lesz mind-ezeket megszívlni és a jövő évi kivitel érdekében figyelembe venni.

A magyar élelmiszer-szállító részvény-társaság üzleti tudósítása 1903. október 31.-ről. (Központ: Budapest. VII., Kerepesi-ut 20. sz.) *Gyümölcs és főzelék.* Berlin. (Fiókunk telefon jelentése.) Az e heti gyümölcsüzlet az ultimo következtében általában nagyon csendes. Magyarországból e héten alma, körte és kevés szőlő (Kövidinka) érkezett. A szőlő iránt az évad előrehaladottsága, de főleg az áru silányabb minősége folytán már nagyon csekély érdeklődés tapasztalható. — A főkeresleti cikk az alma és déligyümölcs. A szőlő (dinka) szállítása tehát a jelzett körülmény folytán, továbbá mert az éjjeli hideg is már kárt okoz, nem igen ajánlatos, amire egyébként az elérhető árak is figyelmeztetnek. — A nyugodt üzletmenet az alma és körténél is érezhető, amennyiben a forgalom jóval kisebb volt. A főzelékfélék közül csupán burgonyánál tapasztalható nagyobb vételkedv, sajnos azonban, hogy az olcsó árak miatt a téli áruinkkal nem vehetünk részt. Az utóbbi időben mint újdonság az almeria szőlő említhető. — Árak: (50 kl.) gyümölcsfélék: Alma (magyar) M. 10—12, olasz M. 12—20, belföldi M. 9—12, amerikai (110—125 fontos hordókban) M. 18—27, gravensteini M. 25—30. Körte olasz M. 18—24 belföldi M. 9—12, cseh M. 10—20. Szőlő (magyar) dinka M. 16—18, chasselas M. 18—20, muskotály M.

18—24, török M. 24—26. Afonya M. 26—30. Szilva cseh M. 14—16. Főzelékfélék: paradicsom (olasz) ($\frac{1}{2}$ kg.) M. 0.16—0.18. Fokhagyma (50 kg.) M. 12—14. Virágkél (100 drb) M. 24—25, Burgonya (50 kg.) fehér M. 1.75—2, vörös M. 2—2.20. Hagyma (50 kg.) M. 4—4.50. Wien. A hozatal általában csekély, ennél fogva az üzlet élénk, az árak szilárdultak. — Árak: alma, Ia. K. 0.18—0.60, szőlő K. 0.30—0.60, Passatutti K. 0.76—0.80, birsalma K. 0.32—0.40, szilva K. 0.20—0.32. — Főzelékfélék: káposzta (fehér) K. 1.60—2, karalábé K. 0.60—1.20, paradicsom K. 0.12—0.16, burgonya (gömbölyű) korona 5.60—7.—, hagyma (magyar) sárga K. 7—8, vörös K. 9—10. London. A rosz gyümölcsstermés következtében asztali almában hiány mutatkozik. Az alma ára ($\frac{1}{2}$ kg.) 4—6 d. (míg rendes időben $1\frac{1}{2}$ —2 d). A burgonya ára szintén emelkedett, mivel a belföldi ideai burgonya általában gyöngé minőségű. Jó minőségű vetni való burgonya kerestetik és jól fizettetik. Genf. Nyugat-Svájc gyümölcsstermése igen csekély volt, ennek következtében a gyümölcsára magas. Breslau. (képviselőnk eladása); vagon rakomány, Kövidinka ($\frac{1}{2}$ kg.) M. 0.20. Értesítjük t. cz. üzletfeleinket, hogy a berlini fiókunk (Berlin, W. S. Mauerstrasse 54, vezetője: Héberger Ferencz) úgy az ottani valamint a németországi fontosabb piacokról — árviszonyok, áruk minősége és csomagolása stb. tekintetében — közvetlen tapasztalása és a nagyobb városokban lévő állandó képviselőink tudósításai alapján készséggel szolgál gyakorlati jelentőségű felvilágosítással. Értesülésünk szerint Amsterdamban alma, körte, dió és egyéb közönséges gyümölcs a németalföldi piacokon kelen-dőségre számíthatna, még pedig nemcsak e cikkek nagy fogyasztásánál fogva, hanem mivel e termelvények előbb kerülnek nálunk a piacra, mint Németalföldön.

Magyar gyümölcs Drezdában. Drezdai konzulatusunk szeptember havi jelentése szerint magyarországi őszi alma nagy mennyiségben érkezett az ottani piacra és gyorsan kelt el, különösen a hó vége felé. Az árak közepesek, a gyümölcs minősége pedig általában kielégítő volt. Magyar szőlő bevittele, illetve az ottani piacon való elhelyezése érdekében nagyobb tevékenységet fejtettek ki. Egyes cégek igen jól szállítottak és ezek az olaszokéhoz hasonló árakat értek el; azonban több szállítmány gyöngébb minőségű volt és ennek megfelelőleg csak kisebb ár mellett volt elárúsítható. Minőség és csomagolás a szőlő értékesítésénél a legfontosabb szerepet játszó és miután az olaszok — különösen a csomagolást illetően — jeleskednek, a magyar termeszőknek, illetve kiviteli cégeknek még több igyekezetre lesz szükségük, míg a drezdai piacon maguknak megfelelő helyet biztosítani képesek lesznek. A gyümölcsstermés különben ez idén egész Németországban gyengén ütött ki s magyar gyümölcs értékesítésére a nagyobb német piacokon kedvező térkinálkozott.

Bosznia és Szerbia szilvatermése. A szerajevói konzul jelentése írja: Szakkörökben Bosznia ez idei

szilvatermését 1300—1500 vasuti kocsira, Szerbiáét 1700—1800 kocsira becsülik. A szállítást az idén későn fogják kezdeni, mert a laposokon a fagytól sokat szenvedett a szilva és így a későbbben érő hegyi árura kell várni, ami késlelteti a Száván való szállítást. Nagyszemű (60—65) árura nem lehet számítani, de 70—75 darabos is ritka lesz, amint az a szilvasok mostani állásából megítélhető. Azt hiszik, hogy átlag 80—85, 96—100 és 115—120 darabos áru közt fog a termés egyenletesen megoszlani. Bosznia és Szerbia 3000—3600 kocsi összes termése nagyon mögötte marad a jó terméseknek, melyek körülbelül 8000 kocsira szoktak rugni, úgy hogy árcsökkenésre nem lehet számítani, ellenkezőleg valószínűleg emelkedni fog a szilva ára.

Szászország gyümölcsstermése. A szászországi gyümölcsstermésben, mint lipcei konzulatusunk jelenti, a viharok nagy károkat okoztak: ennek következtében az alma- és körte-terméshozama gyenge. Szilva sok termett, dacára a szárazság által okozott károknak; ára métermázsánsként 5 márka.

Gyümölcsstermesztőink figyelmébe. A brémai osztrák-magyar consulnak a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez intézett jelentése szerint a »Frucht-handel Gesellschaft mit beschränkter Haftung« (Gyümölcskereskedő-szövetkezet, korlátolt szavatossággal) című brémai szövetkezet közvetlen kereskedelmi összeköttetések létesítése céljából hajlandó magyarországi gyümölcs- és szőlőtermeszőkkel érintkezésbe lépni.

Szerkesztői üzenetek.

P. E. Torna-Almás. A meghatározásra beküldött gyümölcsök nevei a következők. *Körték:* I. Liegel téli vajkörte. II. Bachelier vajkörte. III. Egri körte. IV. Nemes kolmár. 3. Ismeretlen, valószínűen nyomorék, beteg fa termése. 5. Hardenpont téli vajkörte, nyomorék, beteg fáról vehették az oltóvesszőjét. 7. Nemes krasszán. — *Almák:* I. Orleansi renet. II. Carmelita renet. III. Ismeretlen. 1. Szabadkai szeresika, vagy: Aranyszövet alma; egy darabról ugyanis nem mindig lehet biztosan meghatározni a fajtát. 6. Danzigi bordás.

K. D. Köszvényes. A 38.800 számú hirdetmény alapján beérkezett pályázatok elbírálása folyamatban van; az eredmény karácsonyi számunkban lesz benne.

O. B. Kenderes. Hirdetését közöljük, de mert a levélre csak 5 f-es bélyeget ragasztott, nekünk 15 fil. bírságot kellett fizetni. Máskor tessék a levelet kellően bérmentesíteni, különben kénytelenek lennénk azt visszautasítani.

H. S. Zenta. Kérésével forduljon a földmivelésügyi miniszterium szőlészeti (VIII.) főosztályába.

O. P. és Fiai. Esztergom. A kiadóhivatal útján intézkedtünk, hogy a lap megküldessék.

G. G. Milrovitz. Rebarbarát egyebek közt Forster Géza vár. tanácsos urtól Ujvidéken szerezhethet be és pedig a Queen Viktoria fajtából már kész növényeket. Sáfránt termeszteni ma már aligha érdemes; festéknek többé nem igen használják s leves-fűszernek is csak itt-ott a köznép. Különben a termesztése megvan a Farkas Mihály: Magyar kertészkönyv c. kissé előregedett, de azért használható munkájában.

S. G. M.-Vásárhely. Ha a küldött szőlő nem az erdélyi Leányka, akkor lehet: Mézesfehér. A levelek már teljesen elszintelenedtek és így a meghatározás igen bajos.

G. Gy. Székely-Kocsárd. A meghatározás végett küldött gyümölcsök nevei ezek. *Almák*: 1. Boishunel kálvil. 2. Ismeretlen fajta. 3. Daru sóvári. 4. Őszi szürke renet. 5. Nagy casseli renet. 6. Ismeretlen. 7. Valamely átoltani való, nem sokat érő pepin. 8. Rudolf masánszki. 9. Sárga Rikárd. *Körték*: 1. Tongrei vajkörte. 2. Ismeretlen, főzőkörtének látszik. 3. Liegel vajkörte. 4. Ismeretlen. 5. Udvari tanácsos.

B. F. Torontál-Torda. *Sík* területen telepített szőlők semmi állami kedvezményben nem részesülnek. Direktermő fajtaikat bortermesztésre nem tartunk alkalmasnak; ezért a további kérdésére bővebben nem is terjeszkedünk ki. Gabona-

termesztésre való területeken nem kell erőltetni a szőlő-kultúrát. Egyébiránt tessék a kerületi áll. szől. és bor. felügyelő urral alaposan megbeszélni a dolgot a helyszínen.

K. F. Nyírátor. Tavalyi számokat már nem pótolhatunk, mert csak néhány teljes évfolyamunk van; az ideieket a kiadóhivatal küldeni fogja.

P. A. Sántos. H. S. Szabadi. Cz. E. Jolsva. B. J. Mohol. M. F. Farnad. F. O. Mikola. K. N. Besenyőtelek. B. L. N.-Szalonta. M. J. Nagymihály. K. F. R.-Szentmihály. G. J. Hódmezővásárhely. V. K. Nagyszöllős. S. F. Budapest. K. J. Illava. P. V. Franzfeld. B. A. Csongrád. Sz. J. Kecskemét. Levelet irtunk.

HIRDETÉSEK.

HIRDETÉSI DIJTÁBLÁZAT:

a) Egyszeri hirdetésért:		kor.	áll.	b) Többszöri hirdetésért:		kor.	áll.
1. Minden egyes szó	.....	—	4	7. Háromszöri hirdetésnél 20% engedmény.			
2. Kövér betűkkel egy szó	.....	—	8	8. Féloldal szöveg félévén át hirdetve	.....	200	—
3. Hivataloknak, községeknek, egyleteknek, szövetkezeteknek minden egyes szó	.....	—	2	9. Egész oldal szöveg félévén át hirdetve	.....	400	—
4. Ugyanazoknak kövérbetűs szó	.....	—	4	10. Féloldal szöveg egész éven át hirdetve	.....	300	—
5. Féloldal szöveg után	.....	40	—	11. Egész oldal szöveg egész éven át hirdetve	.....	600	—
6. Egész oldal	.....	80	—				

A hirdetési díj előre fizetendő. Hirdetni csakis kertészeti, szőlészeti és mezőgazdasági érdekű tárgyakat lehet. A hirdetési szövegnek legkésőbb minden hó 5-ig és 20-ig kell beérkeznie a szerkesztőségbe (I., Ménesi-ut 45.) a hirdetési díjjal együtt.

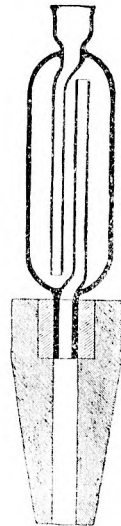
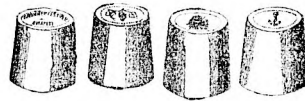
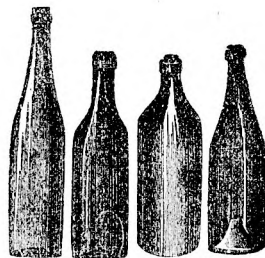
FAISKOLA-CZIKKEK

u. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorok, díszbokrok, fenyőfélék, rózsák, évelő virágok, spárgagyökerek, csemeték stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerint ajánlkozik =

PECZ ÁRMIN
es. és kir. udv. műkertész
és faiskola-tulajdonos
BUDAPEST, VIII., Kálvária-tér 8,
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fémlemez-hengeres ó- és újborvédő 6 kor.

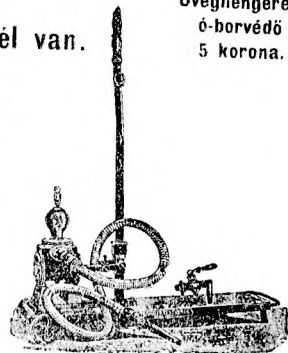
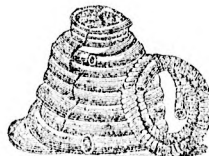
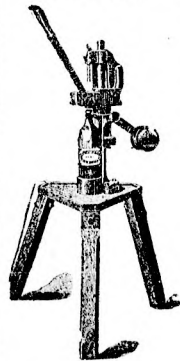
Üveghengeres ó-borvédő 5 korona.

Borfejtéshez szivattyúkat, gummi-csőveket. Palaczkozáshoz borszűrőket, palaczkmosó-, dugaszoló- és kupakoló-gépeket, parafadugókat, kupakokat, üvegpalczkokat és minden egyéb borgazdasági és pinczefelszerelési cikkeket a gazdák saját érdekükben a **Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél** Budapest, V., Alkotmány-utcza 31. szám alatt szerezzék be.

Egyedlárusítása a dr. Molnár-féle borvédőknek szövetkezetünknel van.

Árjegyzék ingyen.

Árjegyzék ingyen.

GÜRTLER KÁROLY

földbirtokos kertészete, Nagy-Bátor, Abauj-Torna megye.

Diszoklevél. Aranyérem. Állami ezüstérem. Sok száz elismerő nyilatkozat.

Jácint-hagymák.

Egyszerű vörös és rózsaszín, 10 db 150 K, 100 db 14— K. Egyszerű világos és sötétkék, 10 db 150 K, 100 db 14— K. Egyszerű fehér, 10 db 180 K, 100 db 17— K. Egyszerű sárga, 10 db 180 K, 100 db 17— K. Teltvirágu vörös, 10 db 160 K, 100 db 15— K. Teltvirágu kék, 10 db 190 K, 100 db 18— K. Teltvirágu fehér, 10 db 190 K, 100 db 18— K. Teltvirágu sárga, 10 db 190 K, 100 db 18— K.

Jácint-hagymák névvel, árjegyzék szerint.

Tulipán-hagymák.

Egyszerű korai tulipánok a legszebb színekben vegyesen, 10 db 60 fillér, 100 db 4— korona.
Teltvirágu > > > > > 10 db 70 fillér, 100 db 420 korona.
> késői > > > > > 10 db 70 fillér, 100 db 450 korona.
Egyszerű > > > > > 10 db 80 fillér, 100 db 480 korona.

Tulipán-hagymák névvel, árjegyzék szerint.

Nárciss-hagymák.

Bicolor Empress, 10 db 140 K, 100 db 10— K. Horsfieldi, 10 db 1— K, 100 db 750 K.
Emperor, 10 db 140 K, 100 db 10— K. Sir Watkin, 10 db 140 K, 100 db 10— K. Incomparabilis Cynosure, 10 db 60 fillér, 100 db 4— K. Leedsii elegans, 10 db 50 fillér, 100 db 380 K.

Nárciss-hagymák leggyönyörűbb változatokban, árjegyzék szerint.

CROCUS.

Caroline Chisholm, Montblanc, Albion, Brunel, Dandy stb. ... 10 db 30 fillér, 100 db 2— K.

IRIS HISPANICA.

10 db 20 fillér, 100 db 140 K.

A leggyönyörűbb Iris hispanica-változatok sok fajban, olesó árban, árjegyzék szerint.

Phyllocactus phyllantoides „Deutsche Kaiserin“

a legszebben és legdúsabban virító ujdonság ... 1 db 150 K, 10 db 13— K.

Asparagus Sprengeri. 3-4 éves. ... 1 db 1— K, 10 db 9— K.

Sziveskedjék kerti mákokról (gyönyörű ujdonságok, mintegy 20 fajban) és szarkalábokról (Delphinium) őszi vetésre, árajánlatot kérni. — A diszmák és szarkaláb viránya ez évben különösen szép volt és kitünő magtermést ígér.

Az immár híressé vált gagybátori Dáhliákról. árjegyzéket kívánatra postafordultával küldök. Minden kiállításon első díjakkal kitüntetve. 320 változat. Az új Cactus-Dáhliáknak egyetlenegy kertből sem szabad hiányozni. Rendkívüli igénytelenségük mellett, júliustól a fagyok beálltáig, szakadatlanul virítanak.

A világ legnagyobb Dália-tenyésztése.

Saját termésű virág- és zöldségmagvak. Árjegyzék postafordultával.

GYÜMÖLCSFÁK

Allapított
1850-ben

NIEMETZ WE.
FAISKOLAJA
TEMESVÁROTT

Kivánatra Képes
árjegyzékek

DÍSZFÁK

TÜEVELÜEK

UJDONSÁGOK

(5)

Hároméves törpe almafa.

Gyümölcsfa-árjegyzékünk megjelent s azt kívánatra bérmentve megküldjük. **NOWOTARSKI A. ÉS FIA** faiskolája **PÉCSETT.**

(6)

Eladó bor. Szállítok utánvétel mellett saját termésű, kitűnő fajboraimból 50 literen felüli mennyiségben következő árakért: 6 fehér 42, 46, 48 fillér, 6 siller 36 fillér, 6 vörös 56, 60 és 70 fillér, új fehér 32, 34 fillér, új siller 30, 32, 34 fillér, új vörös 36, 38 fillér. 5 kg fehér és piros kitűnő Chasselas-szőlő 2 kor. 06 fillér. A szállítási díjat a megrendelő fizeti. **Cserján Károly** szőlőbirtokos, **Gyöngyös.** (7)

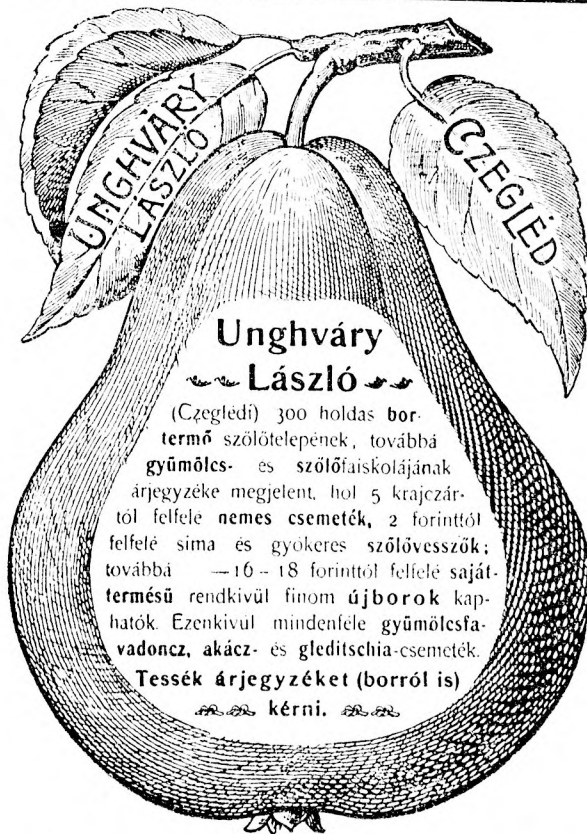
Athatlan sövénykészítésre kiválóan alkalmas 1-2 éves **Gleditschia** ezre minőség szerint 5-8-10-12 korona. 1-2-3 éves **akác-vadecemete** ezre minőség szerint 5-8-10-12 korona. Fehér Chasselas, Piros Chasselas, Erdei, Szlankamenka sima vessző ezre 8 korona; Mézesfehér, Oporto, Kadarka, Kövidinka, Olaszrizling sima vessző ezre 7 korona; Muscat Ottonel sima vessző ezre 14 korona. Százankinti vételnél 5% kal drágább. Cím: **Unghváry szőlőtelepe Nagykörös.** Nagyobb vételnél tetemes engedmény. (8)

Bor-eladás. Saját termésű gyöngyös-visontai hegyiboromból 50 literen felül utánvétellel küldök: *kitűnő siller* 30, *asztali fehéret* 34, *pecsenye fehéret* 40 fillérért. Hordót felszámított árban visszaveszem. Mintának 3 koronáért 3 litert küldhetek. **Székelly Mihály** postatiszt. **Gyöngyös.** (9)

Szabadalmazott melegágyi ablakkeret, elpusztíthatatlan, nem rothadó, mely vasból és falécből áll, 150 cm. hosszú és 100 cm. széles, darabja csak 5 korona. Bármilyen más méretekben is kapható. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Minden kertész és kertkedvelő urat felhivok, hogy a rendkívüli olcsóságot és az alkalmat felhasználja. **Török József, Szepes-Mindszent.** (10)

Fiatalfenyők, 2-3 évesek, további nevelésre valók, oltvány és magcsemete 50 fajban: 1000 drb 100 frt, 500 drb 60 frt, 100 drb 15 frt. Valódi elnevezésről jótálok, kitűnő csomagolást adok. Kint telelő **Opuntia** (kaktusz), a legnagyobb hideget is kiállja a szabadban, tavasszal telve virággal, 6 fajban 100 drb 10 frt, 50 drb 6 frt, 10 drb 2 frt. Szállítani augusztus 15-ikén kezdek, csomagolást saját árban számítok. **Krebs Zoltán** városi kertész, **Szarvas.** (11)

Materny Béla Eger. Téli oltásnak vadrózsa alanyokat ajánl; 120 cm-ig 100 darab 4 korona, 120-250 cm-ig 7 korona. (12)

Hitelt nyujtok

1-2-3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, vízszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek. A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik (13)

Gyümölcsfa-oltványok, erdei és diszfák, cserjék, rózsák kaphatók az államilag kitüntetett és díjazott turkevei közs. faiskola telepén nagy mennyiségben. A 3—5 éves gyümölcsfa-oltványok: alma, körte, szilva, őszibarack, cseresznye, meggy, birsalma, naspolya és diófák ára 50 fillér. Oltott eperfa, darabja 40 fillér; oltatlan, 3—5 éves, 10—20 fillér; 3—4 éves birsalma-alany darabja 10 fillér. Ribizke, köszméte 20 fillér. Erős alma- és körte-vadcsmeték, darabja 10 fillér. Vadrózsák 20 fillér. Thuják, Buxusok, oltott bokorrózsák 60 fillér. Magastörzsű rózsza 1 korona, jegenye- és fekete nyárfa-dugványok száza 60 fillér. 50 db tyukszemirtó 1 korona. Varga Sándor közs. faiskola-kezelőnél, Turkeve. (14)

Zöldségkereskedők, akiknek nagymennyiségű vereshagymára, sárgaréparára és petrezselyemre van szükségük, avagy ezek értékesítésével foglalkoznak, forduljanak a **Biharderecskei termelő és értékesítő** szövetkezethez. Bővebb felvilágosítással, árajánlattal és mintával szolgál: az igazgatóság. (15)

Nagyméltóságú **Tallián Béla** ur »**Mária-telepi**« gyümölcsfa-iskolájából 1903. év őszén a következő gyümölcsfák és vad-csmeték kerülnek eladásra: 50,000 drb 3—4 éves almafa-oltvány 26 fajta, drbja 40 fillér, 40,000 drb 3—4 éves körtefa-oltvány 41 fajta, drbja 60 fillér, 10,000 darab 2—3 éves cseresznyefa-oltvány 10 fajta, drbja 60 fillér; 4000 drb 3—4 éves meggyfa-oltvány 4 fajta, drbja 60 fillér; 50,000 drb 1—2 éves őszibarack-oltvány 33 fajta I. rendű drbja 40 fillér, II. rendű drbja 30 fillér; 8000 drb 3—4 éves diófa-oltvány 2 fajta, drbja 40 fillér; 3000 drb 2—3 éves szilva-oltvány 6 fajta, drbja 40 fillér; 40,000 drb 2—3 éves kajszinbarack-oltvány 6 fajta, drbja 40 fillér; 700,000 drb 2—3 éves átültetett alma vadoncz I. rendű ezre 16 korona, II. rendű ezre 14 kor.; 50,000 drb körtemagoncz I. rendű ezre 30 kor., II. rendű ezre 26 kor.; 100,000 drb sajmeggy I. rendű ezre 24 kor., II. rendű ezre 20 kor.; 20,000 drb Prun. Mirabolana I. rendű ezre 30 kor., II. rendű ezre 26 kor.; 30,000 drb Prun. St.-Julien I. rendű ezre 30 kor., II. rendű ezre 26 kor.; 60,000 drb Birs-dugvány ezre 20 kor.; 50,000 drb Mahonia Aquifolia I. rendű ezre 20 kor., II. rendű ezre 10 korona. Oltványok nagybani vételénél 500 drbnál 5%, 1000 drbnál 10% engedmény adatik. Megrendelések »**Mária-telep**« intézőségéhez czimzendők. **Török-Kanizsa**, Torontál-megye. **Árjegyzék bérmentve küldetik.** (16)

Erdei moh. Száz kilogrammos zsákokkal együtt hét korona, **Izai Józsefnél Máramarosziget.** (17)

Eladó sima és gyökeres zöldoltások legjobb fajtákban, kitűnő minőségben, legolcsóbb áron: Elsőosztályu sima 45, gyökeres 80, kétéves gyökeres 100 frt; **fásoltás:** elsőosztályu 90, másodosztályu 45 frt. Kitűnő bort is küldök. Székely I. Gyöngyös. (18)

Eladó szőlő-oltványok legjobb minőségben, gyökeres zöld oltvány ezre 80 és 90 frt; sima zöld oltvány ezre 45 és 50 frt. — **Riparia portalisba** oltva: Mézesfehér. Ezerjő, Olaszrizling, Chasselas (fehér és piros), Rakszőlő, Oportó, Nemeskadarka. Visontai termésű fehér ó-bort 20 frtért, gyöngyösi termésű fehér ó-bort 18 frtért hektóját szállítok utánvétellel. **Herédy Joáchim** szőlőoltvány-telepe **Gyöngyös.** (19)

Riparia portalis sima és gyökeres, **Rupestris monticola** sima, 100 fajta sima és gyökeres hazai bor- és csemege szőlővessző. Nagymennyiségű 2 éves gyökeres, nemes fekete **Kadarka.** — 1—2—3 éves **Gleditschia**, **Maclura**, **ákác** élősvény-csemetéről, megjelent **Resch József és fia**, Bács, B. B. m. szőlőszetének árjegyzéke, melyet kívánatra mindenkinek megküld. (20)

Méh és méz eladó. 50 drb dzirzonos méh-család, gazdagon ellátva mézzel, 25—30 kerettel, — továbbá tiszta pergetett talaj-méz 85 koronáért métermázsánként eladó. Bővebb választ ad levelező lap utján **Oroján Gligor** magán gy.-kertész és méhészt, **Battonyán.** (21)

Keserü-mandulamag, idej termésű, 100 kiló 60 koronáért, 10 kiló 8 koronáért kapható **Nowotarski A. és fia** faiskolájában, **Pécs-ett.** (22)

Ősszel, esetleg enyhe téli napokon, de legkésőbb kora tavasszal a rügyfakadás előtt kell a **gyümölcsfákat az élősdiektől** megtisztítani. Legtökéletesebben megtisztulnak a fák, ha a mondott időben erős, 1½%-os **kénmájoldattal** alaposan megpermetezzük őket. A **kénmájat** 1½ kilós csomagokban, mindenkor friss minőségben, kilónként 64 fillérért használati utasítással szállítja **Mayerfi Zoltán, Kecskemét.** (23)

Kérjen saját érdekében kerítés-sodrony-fonat-készítő gépeinkről, agyag-virágédényeinkről, szőlővessző, **Gleditschia**, **Maclura**, **ákác** élősvény-csemetéinkről árjegyzéket. **Resch József és fia** szőlőszete Bács, B. B. vm. (24)

Üzleti közös tárcza.

E rovatban joga van minden előfizetőnek czimszalagjának beküldése esetén az eddigi szokás szerint ingyen hirdetni, de 60 szónál terjedelmesebb hirdetésnél minden egyes szótöbblet után 4 fillért tartozik előre lefizetni.

Gyümölcsoltványok. Hároméves alma-, körte- és szilvaoltványok, 150—200 cm. magas törzsszel és kellő vastagsággal, dus gyökérrzettel és szép koronával, eladók drbkint 60—40 fillérijével csomagolással együtt: **Chrien Gusztáv** faiskola-kezelő, **Devicse (Hont-Németi).** (1)

Eladó saját termésű hegyi fajborok. Gyöngyösi új fehér borok: »kadarka« 36 fillér, »ezerjő« 38 fillér, »rizling« 40 fillér, visontai »rizling« 44 fillér. **Gyöngyösi ó fehér borok:** »Margit« 48 fillér, visontai »ezerjő« 56 fillér, igen öreg visontai »ezerjő« pecsenyebor 72 fillér, igen öreg visontai »rizling« kiváló finom pecsenyebor 96 fillér. **Gyöngyösi új siller »kadarka«** 36 fillér, ó-siller »kadarka« 44 fillér. **Ó vörös borok: Gyöngyösi »burgundi«** 64 fillér, visontai »burgundi« 80 fillér, visontai »Carbenet« 96 fillér literenként, utánvétellel 60, 110 és 170 literes hordókban. Hordók kívánatra hat heti bérmentes visszaszállítás mellett kölcsön is adtnak. **Saját főzésű tiszta öreg cognac,** 1 literes palaczk ára 4 K. 20 fillér. **Saját főzésű tiszta ó törkölypálinka,** 1 literes palaczk 1 K. 80 fillér, tetszés szerinti mennyiségben, melyet legolcsóbban és legkényelmesebben ládába csomagolva, a borral együtt vasuton szállíthatunk, de kívánatra külön postán is küldünk. Üvegezett pecsenyeboraink árjegyzékét bárkinek szívesen megküldjük. Megrendelések intézendők: **Kozmáry János fiai** bortermelőkhöz, **Gyöngyös, Hevesm.** (2)

Szőlővessző-eladás: Csengődi 15 holdas homoki szőlőtelepemről következő fajtisza szőlővesszők eladók: Passatutti, Musqué Croquant, Corneille, Gamma-Dromme, Damaskusi-Malaga, Muscat de Corail, M.-Hamburg á 16 kor. — de Nantes, Muscadine Wiethe, M.-Ottonel, M.-Alexandrie, Tüskés-púpú, Angersi piros, Fontainebleau piros, Ronsard, Assez Lot, Piros német, de la Soie, Natiya, Rouge Royal, Tokaj-Angevine, Zsidóországi á 12 korona, — Chass-Croquant, fehér és piros á 10 korona, — Mézesfehér, Piros Veltelini, Olaszrizling, Nagyburgundi, Kadarka á 7 kor. ezrenként *egész számban*, a csengődi vasutállomáson feladva. Árjegyzékét küld: Korosy Béla Budapest, IX., Páva-utca 32/a. sz. (3)

Eladok: 10,000 darab 1 és 2 éves őszi barackoltványt, ára darabonként 30 fillér, száza 25 kor., 1000 darab 200 korona. Egy-két méter magasak, szép koronások és gyökérdusak; jégverést semmit nem szenvedtek. A megrendelőket kérem, hogy a címüket szíveskedjenek pontosan megírni. A fajtisztaságért felelős vagyok. A fajták nevei következők: Zezerle, Szögi, Korai Sándor, Würtembergi királyné, Mezőkomáromi, Valparaizó, Metelka díjazottja, Olga királyné, Lord Palmerston, Egressi, Amsden, Szent István érő, Szép őrnő, Valesi herceg, Hetesi-féle halasi duránzi, Gyümölcskeretek királynéja, Hartling óriás. A megnevezett fajtákból eladok 10,000 darab alvó szemzést, ára darabonként 10 fillér, 100 darab 9 korona, 1000 darab 80 korona. Czim: Vigh József kertész, Szabadka mellett Palics-fürdő, 615. szám. (4)

Oltásra és homoki szőlőültetésre ajánl Piros- és Fehér sasza vesszőket Nádor Béla, Pancsova (Torontál m.), ezrét 12 koronával ládába csomagolva. (5)

Sima és kétéves gyökeres vessző-eladás. A vesszők ára ezrenként és koronában értendő; a zárjelben lévő szám a gyökeresre vonatkozik. Précoce de Malingre (juliában érő) 9 (30), Madelaine royal (korai érő) 750 (24), Mézesfehér 8 (24), Ezerjő 8 (24), Szlankamenka 750 (24), Olaszrizling 850 (26), Zöldszilváni 8 (28), Kövidinka 7 (24), Piros Veltelini 750 (24), Kadarka 750 (24), Oporto 6 (24). Tamás Sándor főkertész, Dunaharaszti. (6)

Eladó szőlővessző, zöldoltvány, fásoltvány. Vityé Miklós, szerb-csanádi szőlőbirtokosnál eladásra kerül őszi és tavaszi szállításra gyök. Othello (magántermő) ezre 20 K, minden legkiválóbb borfajtából, ugyszintén a legfinomabb csemegefajtákból sima és gyök. zöldoltvány és gyök. fásoltvány ezre 100, 180 és 200 K, továbbá európai sima és gyök. vesszők 6 K-től 20 K-ig; a vesszők csakis elsőrendűek. Ellenben **veszek** 100.000 drb. I. oszt. portalis sima vesszőt; ajánlatokat czimemre kérek. (7)

Tisza-Igar község gyümölcsfa-iskolájában: alma, körte, szilva, dió, kajszinbarack oltvány darabja 40—50 fillér; gömb- és jegenyekakác 40—50 fillér; szomorú kőrös drbja 80 fillér, jegenye tölgy drbja 1 K; nagy gyümölcsű pöszméte 20 fillér. Az oltványok téliek és nyáriak és mind a legjobb fajták; 3 és 4 évesek, nagyon szépek. A fajta azonosságért szavatolok. Megrendelést elfogad: Nagy Miklós községi faiskolakezelő, Tisza-Igar. (8)

Őszibarackmag, vetni való, csomagolva és postára feladva a pénz előleges beküldése mellett kapható 1 frt 10 krért, vagy pedig utánvétel mellett és bérmentesítve 1 frt 50 krért Vásárhelyi Gyulánál, Nagybánya. (9)

Eladok igen szép nagy tövisű **Gleditschiát** ezrenként 4 és 6 korona árban. **Ezer éves emlék** száza 6 korona. Titzl János közs. faisk. kezelő, tanító, Topolya, posta: Basahid. (10)

Eladó gyökeres, fás, 1 éves szőlőoltványok, Riparia portalis alanyon nyeltes párosítással. Borfajták: Kék-kadarka, Olaszrizling, Mustosfehér, Piros-bakator, Mézesfehér ezre 180 korona. Csemegefajták: koránérő Fehér- és Piros-Chasselas, ezre 200 korona. Dugványnak való Riparia portalis, sima II. osztályu, ezre 8 korona; I. oszt. gyökeres ezre 24 korona. Szokványminőségért és jó csomagolásért felelősséget vállalok. Megrendelésnél az ár $\frac{1}{4}$ részét előlegül kérem, a többit utánvétellel. Tamás Lajos szőlőoltványtelep-tulajdonos és társa, Erdőhegy, u. p. Kisjenő, Aradmegye. (11)

3000 db Passatutti, Riparia portalis alanyon saját használatra készült fásoltvány eladó. Elsőosztályu, gyönyörű példányok ezre 110 frt, másodosztályuaké 55 frt. Tudakozódhatni Marsovszky Irmánál, Budapesten, I. Országház-utca 12. (12)

Kelebián fekvő homokszőlőtelepéről a következő sima vesszők eladók: Muscat, Passatutti, Papsipka, Hamburgi, Alekszandriai ezre 8 korona. Piros- és Fehér-saszla, Madelaine, Tüskéspupu zamatos, Sárga kecskececsü, ezre 6 korona. Olaszrizling, Kövidinka, Mézesfehér, Sárgafáju, Nemeskadarka, Oporto, Nagyburgundi, ezre 4 korona. Megrendelésnél ezre után 2 korona előre küldendő. Dr. Balogh Lajos, Szabadka, Wesselényi-ut 35.

(13)

Eladó 1000 drb magastörzü, 4 éves Téli arany-parmén-oltvány, 400 drb 4 éves Liegel téli vajkörte, 1 drb 40 fillér, 100 drb 34 korona, — 2000 drb gyökeres birs, 1 éves 100-a 2 korona, 2 éves 4 korona. Furmint, Hárslevelü, Rizling, Musc. Frontignan, Fontainebleau, Madelaine royal vesszők 100-a 80 fillér. Megrendeléseket elfogad: Mészáros Bálint, közs. faiskolakezelő-tanító Sajó-Ecsegen.

(14)

Eladó szőlő-oltványok és vesszők. Ezerjő, Olaszrizling, Mézesfehér, Oportó fajtákból sima oltványok száza 8 korona, gyökereseké 14 korona. Továbbá Fehér- és Vörös saszla (ebből gyökeres is van), Vörös Kecsececsü, Nemti Muskolat és Kalábriai fehér sima oltványok száza 9 korona. Aki a 6000 drb készletet egyszerre megveszi, árengedményt kap. A Rizling-oltványok Rup. monticola, többiek portalis alanyon vannak. Hazai sima szőlővesszők ezre 5 korona. Kapható: Káplány Józsefnél, Gyöngyös, Hevesmegye.

(15)

Ollé Benedek községi kertész, Kenderesen (J.-N.-K.-Szolnok m.) elad tiszta Riparia portalis sima szőlővesszőt; I. oszt. ezre 12 K. II. oszt. ezre 6 K. Kétéves duggyökerű birs-vadcesmete 1000 drb 30 K, sima dugvány 6 K. Magastörzü pöszméte és ribizke drbja 70 fillér.

(16)

Gyümölcsfa-csemeie és szőlővessző. 2—6 éves oltványok (alma, körte, sárgabarack, eper, birs) 15—25 kr., száza 12—22 frt. Vadalma, vadkörte, 4 éves, átültetett száza 1—2 frt. Oltóvessző, köszméte, ribizkedugvány párja 3 kr. Szőlővesszőből: Kadarka, Olaszrizling stb. 3 frt. Szlankamenka, Aramon 2'20, kitünő fajta csemege ezre 5 frt száza 60 kr. Árjegyzéket szívesen küld Papp Gedeon telepe, Nagykőrösön.

(17)

Gyökeres fásoltványokat, valamint sima zöldoltványokat a legjobb bor, és csemege-fajtákból mélyen leszállított áron ajánl őszi szállításra Herczberger Ádám, Mezőberényben (Békés m.)

(18)

Szőlőoltvány-eladás. Amerikai alanyon készült 2 éves és 1 éves gyökeres fásoltványok több ezer, fajok szerint oltottak. Külön feltételi áron: 2 éves gyökeres borfajta ezre 202 K. 2 éves gyökeres asztali fajta ezre 220 K. 1 éves gyökeres I. oszt. borfajta ezre 160 kor. 1 éves gyökeres ezre 170 K. 1 éves gyökeres II. oszt. ezre 100 K. II. oszt. sima Riparia ezre 10 korona, Csete Imre szőlőoltványtelepe, Nagy-Szalonta 202 szám (Bihar m.)

(19)

Eladó bor és szőlővessző: Ó fehér asztali bor 30—36, új fehér asztali bor 34—38, rizling pece-nye bor 42—44, vörös bor 36—38, siller 30—34 fillér. Othello-vessző ezre 6 korona, Kövidinka, Szlankamenka, Erdei és Rizling-vessző ezre 5 K és a csomagolás. Kapható Csathó Ödön ügyvéd, bortermelőnél Gyöngyös, Hevesmegye.

(20)

Betöltendő állások és ajánlkozások.

Pályázati hirdetmény. Máramarosmegyei Felső-Visó község, egy rendszeresített kertészeti állásra pályázatot hirdet. Pályázhat józanéletű, a kertészet minden ágában, de különösen a gyümölcsfatenyésztésben és diszkertészetben jártas egyén. Fizetése évi 600 korona, 80 korona lakáspénz, valamint a faiskola oltványai és más kertészeti termékek eladásából befolyt összeg 10%-a. Azonkívül az alkalmazott kertész, magánosoktól is évi 200—300 korona mellékjövedelemre számíthat. A véglegesítés egy évi próbaidő után történik. Az állás 1904. évi február elsején elfoglalandó. Pályázati kérvények f. évi november hó 30-ig alulírt községi előljáráshoz adandók be. Felső-Visó, 1903. október 31. A községi előljárátság.

(1)

Kerestetik nős, józanéletű, lehetőleg gyermektelen kertmunkás, aki különösen gyümölcsöst önállóan is kezelni képes. Ajánlatok jó bizonyítvánnyal, fizetési igénnyel, a szerkesztőségtől »T. K.« jelzés mellett megtudható címre küldendők.

(2)

30 éves nős, kis családú műkertész, 16 évi gyakorlattal, igen jó bizonyítványokkal, állást keres azonnali belépésre, vagy 1904. január 1-ére. Legutóbb egy bárói dísz-, gyümölcs- és konyhakertészetben volt 4 és fél évig alkalmazva mint főkertész s állását csupán a birtok eladása következtében óhajtja változtatni. Szíves megkereséseket e lap szerkesztőségébe »N. D. műkertész« jelige alatt kérek a továbbításra szükséges bélyeg beküldése mellett

(3)

Állást keres mint vincellér egy 40 éves, kis-családu, r. kath., sok évi gyakorlattal bíró egyén január 1-jére. Ért a homoki- és oltványszőlők kezeléséhez és jártas a melegágyi természetben. Címe: Gruber Ferenc Tököl (Csepelsziget).

(4)

Állást keres január 1-jére egy 37 éves, róm. kath., nős és családos, vincellér-iskolát végzett egyén, aki jelenlegi állásában 3 évet töltött mint 9 hold (fele részben oltott, fele részben gyéritett) szőlő, fél hold konyhakert és egy hold gyümölcsös kezelője. Beszél magyar, román és kevésbé német nyelven. Címe: Horváth Pál szőlőkezelő, Folya, Temesvármegye.

(5)

Állást keres 19 éves nőtlen egyén, aki a kecskeméti m. kir. vincellériskolában szerzett teljes kiképzést, érti a szőlészetet, borászatot és a gyümölcsészetet. Az állást 1904. január 1-én foglalhatja el. Címe: Sz. J. Kecskemét Miklós-telep.

(6)

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari magkereskedése.

Iózsei főherceg ő csász. és kir. felségének udvari szállítója,
a szerb király ő felségének udvari szállítója,
a román király ő felségének udvari szállítója,

a bolgár fejedelem ő királyi felségének udvari szállítója,
Szász coburg-góthai Pülöp herceg ő királyi felségének
udvari szállítója.

BUDAPEST,

Rottenbiller-utca 33. szám.
Andrássy-ut 23-ik szám alatt.

Ajánlja kiváló minőségű **virághagymáit.** Hogy pedig e részben is megfeleljen számos tisztelt vevői kívánságának, **virághagyma-gyűjteményt** állított össze, mely gyűjtemények egy a szép változatosságuk, néhány vegyes mint igen olcsó árak tekintetében bizonyára méltók a közfigyelemre. — A szóban forgó gyűjteményeket ugyanis a következő összeállításban és árak mellett szállítja:

<p>1. sz. gyűjtemény. 10 drb Jáczi névvel ellátott 10 gyönyörű fajtából 10 > tulipán, korai teljes 10 fajtából 10 > tulipán, korai egyszerű Duc van Tholl, 10 fajtából 50 > Crocus (sáfrány) minden szinből 5 > nárczis vegyes 5 > tazetta vegyes 10 > ranunkula vegyes 10 > Galanthus Elwesii 10 > Fresia refracta alba. Ezen egész gyűjtemény ára 4 frt.</p>	<p>4. sz. gyűjtemény. 40 drb Jáczi névvel ellátott gyönyörű 40 fajtából 100 > tulipán korai teljes 25 > tulipán korai egyszerű 100 > Crocus (sáfrány) 10 szinből 15 > nárczis egyszerű és teljes 15 > tazetta vegyes 50 > ranunkula gyönyörű szinek vegyest 50 > anemona vegyes 25 > Galanthus Elwesii 20 > Fresia refracta alba 25 > Scilla sibirica Ezen egész gyűjtemény ára 16 frt.</p>	
<p>2. sz. gyűjtemény. 20 drb Jáczi névvel ellátott gyönyörű 20 fajtából 50 > tulipán korai teljes 25 > tulipán korai egyszerű Duc van Tholl 50 > Crocus (sáfrány) minden szinből 10 > nárczis egyszerű és teljes 10 > tazetta vegyes 25 > ranunkula vegyes 10 > Galanthus Elwesii 20 > Fresia refracta alba. Ezen egész gyűjtemény ára 8 frt.</p>	 <p>Dupla vagy teljes Jáczi.</p>	<p>5. sz. gyűjtemény. 50 drb Jáczi névvel ellátott gyönyörű 50 fajtából 100 > tulipán korai teljes, diszfajták 50 > tulipán korai egyszerű diszfajták 150 > Crocus (sáfrány) 10 szinből 15 > nárczis egyszerű és teljes 15 > tazetta vegyes 50 > ranunkula gyönyörű szinek vegyest 50 > anemona vegyes 50 > Galanthus Elwesii 50 > Scilla sibirica 25 > Fresia refracta alba. Ezen egész gyűjtemény ára 20 frt.</p>
<p>3. sz. gyűjtemény. 25 drb Jáczi névvel ellátott gyönyörű 25 fajtából 50 > tulipán korai teljes 25 > tulipán korai egyszerű 25 > tulipán korai egyszerű Duc van Tholl 100 > Crocus (sáfrány) 10 szinből 10 > nárczis egyszerű és teljes 10 > tazetta vegyes 25 > ranunkula pompás szinek vegyest 20 > Fresia refracta alba 25 drb Galanthus Elwesii Ezen egész gyűjtemény ára 12 frt.</p>		<p>6. sz. gyűjtemény. 100 drb Jáczi névvel ellátott gyönyörű 100 fajtából 100 > tulipán korai teljes diszfajok 100 > tulipán korai egyszerű diszfajok 200 > Crocus (sáfrány) 10 szinben 20 > nárczis egyszerű és teljes 20 > tazetta vegyes 100 drb ranunkula gyönyörű szinek vegyest 100 > anemona vegyes 50 > Galanthus Elwesii 50 drb Scilla sibirica 25 > Fresia refracta alba. Ezen egész gyűjtemény ára 32 frt.</p>

A folyó évre szóló őszi árjegyzékét, mely őszzel vetendő gazdasági magvakat, melegágyba vetendő konyhakerti magvakat, őszzel vetendő virágmagvakat, továbbá virághagymáknak rendkívüli gazdag gyűjteményét tartalmazza, a cég mindenkinek ingyen és bérmentve megküldi, a ki azt levelező-lapon kéri.

MAUTHNER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE

József főherceg ö csász. és kir. fenségének
udvari szállítója

a szerb király ö felségének udvari szállítója,
a román király ö felségének udvari szállítója,

a bo'gár fejedelem ö királyi fenségének udvari
szállítója.

Szász coburg-góthai Fülöp herceg ö királyi fen-
ségének udvari szállítója.

Rottenbiller-utca 33-ik szám * **BUDAPEST** * Andrassy-ut 23-ik szám alatt

a következő **gyümölcs- és egyéb fmagvakat** ajánlja
csakis 1903-ik évi termésü, tehát friss és csiraképes **elsőrendü** minőségben:

	100 kiló forint	1 kiló ft kr.
<i>Aesculus hypocastanum</i> , vadgesztenye	4.—	—10
<i>Amygdalus communis amara</i> , keserü mandula	36.—	—45
<i>Amygdalus communis dulcis</i> , édes mandula	36.—	—45
<i>Armeniaca vulgaris</i> , kajszinbarack-mag	30.—	—40
<i>Cornus mas</i> , somfa	40.—	—45
<i>Gleditschia triacanthos</i> , korona-akác vagy lepényfa	30.—	—40
<i>Juglans nigra</i> , fekete dió	12.—	—15
<i>Juglans regia</i> , légen szárított király-dió	40.—	—50
<i>Morus alba</i> , fehér szeder	200.—	225
<i>Morus nigra</i> , fekete szeder	210.—	235
<i>Persica vulgaris</i> , őszi barack	30.—	—35
<i>Prunus austera</i> , savanyu cseresznye	40.—	—45
<i>Prunus Avium</i> , cseresznye	60.—	—70
<i>Prunus domestica</i> , szilva	15.—	—20
<i>Prunus Mahaleb</i> , sajmeggy	—	120
<i>Prunus Myrobalana</i> , Myrobalán-szilva	45.—	—50
<i>Prunus padus</i> , zelnice- vagy madárcseresznye	—	165
<i>Prunus spinosa</i> , kökény	38.—	—45
<i>Prunus St. Julien</i> , St. Julien-szilva	45.—	—50
<i>Pyrus communis</i> , körtemag, alanyok nevelésére	200.—	220
<i>Pyrus malus</i> , almamag, alanyok nevelésére	150.—	170
<i>Sorbus aucuparia</i> , vörösberkenye, alanyak	70.—	—80

A t. megrendelők sziveskedjenek a „GYÜMÖLCSKERTÉSZ“-re hivatkozni.